

AZ OROSHÁZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
INGYENES LAPJA

Oroszházi HARANGSZÓ

IX. évfolyam 3. szám · 2002. pünkösd hava

Ribár János

Pünkösd van! Pünkösd van?

Állítás és kérdés egymás mellett. Állítás, azaz kijelentés, történelmi ténynek a kimondása. Úgy is lehet hangsúlyozni az állítást, hogy a létigét mondjuk ki nyomatékosan, hangsúlyosan. Pünkösd VAN! Emberi, papi, gyülekezeti tagok bűnei, hitetlensége ellenére is. Ott van az Apostolok Cselekedetének 2. fejezetében, de ott van az egész egyháztörténetben. Pünkösd ma is VAN! Krisztus ügyének létezése bizonyítja: pünkösd VAN. A Szentlélek ma is működik, az ige szól, a szentségeket ünnepeljük. Ha csak emberi ügy lenne ez, már régen csak lexikonokban lehetne utána lapozni, s egy-egy kiásott templom megtalált romjai felett csak régészek lelkesednének. Nem állna itt a város közepén egyetlen templom sem, a mi műemléktemplomunk sem. Ha csak emberi ügy lenne Krisztus drága ügye, egészen biztos, hogy eltűnt volna már létünk messzi horizontján. Pünkösd van! Ez az első, akijelentés.

Az állítás mellett a kérdés: pünkösd van? PÜNKÖSD van? Pünkösd VAN? A történelmi tény, és annak jelenben is létező valóságát nem lehet kétségbe vonni, hiszen csak látni kell: Krisztus ügye létezik, az egyház él – minden emberi hitetlenség, ámulás, hitványság, jellemtelenség, bűn ellenére az egyház él. Szakadozottsága ellenére is. Vagyis pünkösd van!

A kérdés mégis jogos: pünkösd van? Kedves Olvasó, a kérdés szívednek céltzott, kétszeresen is. Van pünkösdöd? Istentől kapott lelked van, amit a szív utolsó dobbanásakor majd vissza kell

adni! De Szentleked van-e? Életed pünkösdje megtörtént-e? Ám a kérdést fordítva is fel lehet tenni: ami most az életed tartalma, az milyen közel, vagy milyen messze van a Szentlélektől? Mennyire pünkösd az, ami az életednek, lelkednek tartalma? Pünkösd az? Létezik-e pünkösd az életedben?

A pünkösd bibliai történetét az Apostolok Cselekedetében olvashatjuk, de minden pünkösdnek – évről évre – az a kérdés is tartalma: mi a lelked tartalma? Istentől kapott lelked tartalma-e az Isten Szentleke? Nagyon sok negatív példát említhetünk arra, hogy az emberi lélek tartalma nem szent, sőt démonian annak ellenkezője. Ilyen Simon Tibor meggyilkolása, Móron a tömeggyilkos bankrablók, vagy a Trabantos, aki kamionvezetőt lőtt le, de ezek csak látványos megnyilvánulásai az Antiléleknek! Veszedések, haragok, gyűlölködések, emberi ürességek – kevésbé látványos, de ugyanolyan káros jelenségek ezek is.

Pünkösd van! Legyen pünkösd mindenki életében! Lélek nélkül lehet élni, de rettenetes. Üres, béna, nyögvenyelős, panaszkodós, keserves. Lélek nélkül élni olyan, mint víz nélkül élni – lehetséges, de meddig? S az utolsó felvonás így is rettenetes. Halálfelelem, halálhörgés, s azután az utolsó ítélet és a kárhozat! Lélek nélkül!

Pünkösd van! Bárkinek! Mindenkinék! Árad a Lélek, mint a napsugár! Életed virágként nyílhajthat simogató sugárzásában, s gyümölcsöt teremhet, édeset!

ÁLDOZATI VASÁRNAP

2002. május 19-én, pünkösd vasárnapján

Kedves Testvérek! A hagyományoknak megfelelően az Evangélikus Egyházközség vezetősége minden második esztendőben ÁLDOZATI VASÁRNAPOT hirdet, meghatározott céllal.

Kettős kéréssel fordulunk minden Kedves Testvérünkhöz vagy jó szándékú felebarátunkhoz.

Két nagy feladatunk van, ezek támogatását kérjük szeretettel:

1. ÁLDOZATI VASÁRNAP A HARANGOZÁSÉRT, HARANGJAINKÉRT!

Szeretnénk folyamatosan biztosítani a minden déli és az alkalmankénti harangszót, *de ennek érdekében gyakori javításra, állandó karbantartásra van szükség.* Szeretettel kérjük a Testvéreket, áldozati vasárnapi adakozásukkal segítsék a harangozás szép ügyét!

2. ÁLDOZATI VASÁRNAP A „FÉNYSUGÁR” KLUBÉRT!

Ismert, hogy 2002. március 17-én megalakult az Evangélikus Egyházközség „Fénysugár” Klubja. Az egyházközség vállalta fel anyagi támogatását, ezért szeretettel kérjük Testvéreinket, segítsenek ebben is adományaikkal.

Szeretettel várjuk a kiküldött borítékokban, vagy bármiképpen, jó szívű adományaikat pünkösd vasárnapján, a 10 órai istentisztelet kezdetéig. Az adományok az oltár előtti asztalra helyezendők el. Természetesen pünkösd előtt és után is leadhatók a borítékok a Lelkészi Hivatalban. „*Ó áldja meg az áldozatot...*” [1Sám 9,13]

Erős vár a mi Istenünk! Szeretettel és áldáskívánással:

JANTOS ISTVÁN

s. k.
egyházközségi felügyelő

RIBÁR JÁNOS

s. k.
igazgató lelkész, esperes

Éltető lélek

Jézus mondja:

„A lélek az, aki életre kelt, a test nem használ semmit: azok a beszédek, amelyeket én mondtam nektek: lélek és élet. [Jn 6,63]

Megannyi helyen találkozhatunk a Szentírás hasábjain a Szentlélek Istennel, ha kimondottan nem is látjuk leírva a nevét. Hitvallások, imák, zsoltárok fogalmazódtak meg úgy, hogy megtudhatjuk belőlük, amit János evangéliuma és levelei szó szerint közölnek: Az Isten lélek. Tudjuk, hogy éltető lélek. Rögtön az első hely a teremtéstörténet, amikor Isten lelke lebegett a vizek fölött és hatására a semmiből jött létre a világ.

Természetesen sok egyéb tudnivaló is van a Szentlélekről. A dogmatikakönyvek súlyos ezer oldalakban foglalkoznak a harmadik isteni személlyel. A teológia legnehezebb területe ez, hiszen a titkok földjén járva kutat. Olyan terület ez, ahol inkább a sejtések és nem a határozott válaszoké a főszerep. A biblia persze ad támpontot számunkra, miként gondolkodjunk. Beszámol például arról, hogy emberek is megkapják, és ez által Isten hitet és új életet teremtő akaratának, valamint kormányzó munkájának a részesei lesznek (pl. Mózes, Józsué, Illés, Elizeus, Ézsaiás, Ezékiel, Dániel). A Lélek bölcsész, ahogyan Bélsaccar király lakomáján az anyakirálynő is megállapította: Dánielben rendkívüli lélek, tudás, értelem, továbbá álommagyarázó, titkot feltáró és rejtélyeket megfejtő képesség van. [Dán 5,12] Irányít, és akár egyik helyről a másikká visz, például az Úr Jézust a pusztába vitte a Lélek, vagy János apostolt Patmosz szigetére. Gyógyítást is adhat, vagy a lelkek megítélésnek képességét, ajándékokkal lát el, mint a nyelveken szólás. Gyümölcsei: a szeretet, öröm, békesség, türelem, jóság, szívesség, hűség, szelíd-ség, mértékletesség.

Előttem van Ezékiel próféta csodálatos látomása. A 37. fejezetnél szemléletesebb leírást nem is kaphatunk arról, mekkora a hatalma a Szentléleknek. A Lélek megragadására prófétáló Ezékiel Isten igéjét szölte a nagyon száraz csontoknak. A négy égtáj felől fújó szél életet hozott a kiszáradt csontoknak, az élettelen sirlomvölgynek. És szemünk előtt elevedtek meg a holtak, először testbe öltöztette őket Isten, majd lelket kaptak. Minden úgy történt, ahogyan az Úr akarta. Az emberi szempontból teljesen eredménytelen helyzetben újjáéledt minden.

Ez nem csupán egy vízió, vagy egy nép újjáéledésére használt hasonlat. Bár kétségtelen, hogy az akkor élő izraeliták számára egyértelmű utalás volt ez népük megelevenedésére, hogy bizakodhatnak a jobb jövőben. De ne is csak a testben történő feltámadás előképeként tekintünk erre a szakaszra! Az éltető lélekről, az emberi gondolkodást felülmúló lélekről szó-ló bizonyágtétel!

Most, pünkösdkor ez a hitvallás a legfontosabb számomra, amelyben elmondhatom: a Szentlélek éltető lélek. És Ő közöttünk van! Akkor is, ha megmagyarázhatatlan módon, láthatatlanul, a leggyakrabban használt érzékszerveinkkel nem tapasztalható – mégis jelen van. Hiszen nem kell ahhoz valakit látnunk, hogy tudjuk, a közelünkben van. Érezhetjük az illatát, a lélegzetvételét, tanúskodhatnak róla jelenléte nyomai. A Szentlélek Isten valóságának megannyi jelét láthatja minden testvér, ha van szeme a látásra. Mert bizony ehhez megfelelő érzékek is kellenek. A hit észlelő képessége.

Álljon itt néhány példa, hogy mit tesz velünk, hogyan cselekszik köztünk az Atya és Fiú lelke.

A Nagy Találkozás még friss esemény mindannyiunk számára – a plakátokat még nem tüntették el az újabb sportrendezvények vagy a májusi szórakoztató programok hirdetései. Asztalunkon valószínűleg ott hever a kis fehér toll is – talán most keresztretjvényt fejtünk vele. A Lukács evangéliuma kis füzetéről ránk mosolyog az Úr Jézus megjelenítő színész. De a Szentlélek áldásának nyomai is felfedezhetők. Sokan, akik látták, kénytelenek beszámolni nekünk a velük történeteikről. Pozitív hatásról, lelki megrendültségről, vagy megtisztulásról és új elszánásról hallhatunk. Vannak, akik komolyabban veszik mostantól az imádságot, és a közösségbe járást. Mások pedig a vetítések múltán keresik a lehetőséget, hogy ők is lássák az Úr Jézus életét. Isten megszólított, hívott embereket, és teszi ezt szüntelen. Nem egy jól szervezett, modern evangélizáció sikere ez, hanem egyedül a Szentlélek nyoma, áldó szeretetének megvalósulása.

Lehet keresgélni az Ő jelenlétének nyomait. Nem kell mikroszkópot elővenni, hogy az Úr Lelkének tetteit felfedezzük saját életünkben. Nem kell régészkedni, mert a felszínen van, s jól látható gyülekezeti életünk terén is. Isten Lelke nap mint nap újít és erősít. Bátorságot ad a szolgálóknak és vigaszt, megnyugvást a szenvedőknek. Képessé tesz bizonyosá-

tételekre és örömmel zengő éneklésre. De ne csak a szépet, a nekünk kedveset említsük, ami talán igazolás is, hogy Isten lelke nyugszik rajtunk, Ő az igén át meg is mér. Fejünkre olvassa bűneinket. Megítéli szeretetlen szavainkat és önző, irigy életmódunkat. Megítél bennünket az aggodalmaskodásért és a hitetlen elfordulás, a dac miatt is. Ez is a Szentlélek nyoma és cselekedete mindannyiunk szívében! Imádkozzunk, hogy az élet jelei láthatóvá legyenek rajtunk, és Isten megbocsátó, kegyelmes, szerető Lelke töltsön el bennünket, és tölts be otthonainkat, egyházunkat.

*Isten élő Lelke jöjj, légy vezérem itt!
Ó segíts, hogy hagyjam el bűnök útjait!
Oldj fel, küldj el, tölts el tűzzel!
Isten élő Lelke jöjj, légy vezérem itt!
[ÉK 244]*

Néma gyász Móron

Valamivel a déli harangszó előtt érkezett a tragédia helyszínére – fekete koszűmben – *Dávid Ibolya igazságügy-miniszter*. Fejet hajtott az áldozatok emléke előtt, s elhelyezte a kegyelet virágait. Ugyancsak elhelyezte a kegyelet virágait, és rövid imát mondott a tragédia színhelyén az elhunytak lelki üdvéért *Takács Nándor székesfehérvári megyéspüspök*.

Az utca néhány perc alatt megtelt gyászoló, könnyes szemű emberekkel, akik 15 percig némán, lehajtott fejjel emlékeztek az áldozatokra, akiknek lelki üdvéért este gyázmisén imádkoztak a móriak a katólikus templomban. Az áldozatoktól Móra közös istentisztelet keretében búcsúznak el, de temetésük – a családok akaratának megfelelően – eltérő időpontban lesz.

A városban elterjedt hír szerint – a tragédia kapcsán – aláírásgyűjtés indult a halálbüntetés visszaállításáért. (MTI)

Megjegyzés: a gyász fájdalmában Isten házában van a helyünk! Móra is így tudják... (A szerkesztő)

Győry Vilmosra és Kovács Jánosra emlékezve...

*Tisztelt Evangélikus Gyülekezet!
Kedves Testvéreim!*

Régóta tudjuk azt, hogy a kegyelet nagy összetartó erő. Ezért az 1744. április 24-i városalapítási évfordulóhoz közeli vasárnapon mindig hálatelt szívvel jövünk össze templomkertünkben – most először itt a templomban –, hogy egy-egy régi neves lelkészünknek és jeles evangélikus tanítónknak máig ható hitéből merítsünk. Most a 15. és a 16. emlékkövel az egykor itt élő és alkotó, a példájával előttünk járó Győry Vilmos lelkészre és Kovács János tanítóra emlékezve hajtunk fejet emberi nagyságuk előtt.

Győry Vilmos pályaképének megrajzolásával többen próbálkoztak. Édesapám, id. Koszorús Oszkár például 1969-ben egy jó tanulmányt jelentetett meg a *Békési Élet* című folyóiratban, – amire a legújabb *Magyar Irodalmi Lexikon* is hivatkozik –, a mindnyájunk által tisztelt Elek László pedig 1993-ban publikált róla önálló kötetet.

Győry a Székács József püspök melletti segédlelkézi állását cserélte fel az orosházi parókiára. Az 1862. májusi lelkészválasztást Győry Vilmos hatalmas fölényrel nyerte meg, hiszen míg ő 722 szavazatot kapott, addig Harsányi Sándor orosházi segédlelkész 260-at, Szeberényi Lajos szegedi lelkész-tanító – Petőfi Sándor egykori iskolatársa – pedig mindössze 67-et.

Talán Győry Vilmos az a lelkészünk, akiről ma is a legtöbbet hallunk. Például az orgona mögötti karzaton található a Győry-terem. A templomunkat környező teret, az egyházi épületek egy részét, és a tucatnál is több, gyakran reklámozott boltot is a Győry Vilmos térre házszámozták. Természetesen az orosháziaknak – és különösen az evangélikusoknak – Győry Vilmosokkal többet jelent, mint az ímént említett városközponti közterület elnevezése. Elválaszthatatlan tőle az, hogy korábban gyakran szavalt költő, országosan elismert műfordító és jeles egyházi író is volt.

A szemben álló alvégi lelkészlakban élt 14 évig, ide hozta feleségnek Székács püspök leányát, Etelkát, itt született hat gyermekük, akik közül az Angliába került írónő, Ilona a két nemzet közötti kap-

csolatok lelkes ápolója lett, Loránd pedig mint földművelésügyi miniszter ment nyugdíjba. Győry Orosházáról is bekapcsolódott az irodalmi élet vérkeringésébe. Tagja volt a Kisfaludy, majd a Petőfi Társaságnak, s ebben a parókiában élt, mikor 1872-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta. Itt fordította le Cervantes *Az elmés nemes Don Quijote de la Mancha* című művét. Ez olyan értékálló, hogy alkalmanként ma is az ő átültetésében olvassák fel folytatásokban a Magyar Rádióban.

Milyen ember volt, hogyan látták őt ismerősei? Egyik kortársa, Radnai Rezső írta: „Győry inkább kistermetű volt, nyájas szerénységgel bal válla felé hajtotta azt a fürt koszorúzta főt, amelynek minden vonásából idealizmus, női gyöngédség, alázatosság és szeretet sugárzott. Felépéseiben és tagmozdulataiban pedig egy modern, fiatal és naiv kedélynek minden elevevége lüktetett. Egyéniségének tartalmát a kellem képezte, amely szeretetreméltóságával vonzott.” Gyakran összehasonlították apósával, Székács József orosházi származású püspökkel, akinek az alkotás és a szervezés feladata jutott, míg Győry Vilmosnak a már szilárd alapra fektetett intézmények továbbépítése és felvirágoztatása. Mondják róla, hogy a lelkével dolgozott, s minden erejének közös forrása volt: a szív. Lenyűgöző szónok hírében állt. Aki hallotta lendületes, akadémiai szinten megfogalmazott beszédeit, azt hihette volna, hogy azokat írásban előre elkészítette és jól betanulta. Az igazság azonban az, hogy leginkább csak vezérszavakat írt fel, s percnyi ihletére bízta prédikációit. Gondolatainak és érzelmeinek olyan könnyedén talált formát, s olyan világosan tudta megformálni beszédeit, hogy nemcsak Orosházán, hanem később a fővárosba kerülve sem volt hozzá hasonló hatású prédikátor.

Az orosháziak ragaszkodtak hozzá, már kezdetben is úgy jellemezték a fiatal papot, mint egy kis Pál apostolt. Nem is akarták elhinni, hogy az a szívélyes magatartás, amellyel orosházi híveit körülvette, őszinte legyen. Egyszerű orosházi emberek véleményét is feljegyezték, miszerint: „*a beszéd úgy folyik ajkáról mint a méz, még a legistenlenebb ember is szívesen hallgatja.*” Kiemelkedett lelkészársai közül. Nem véletlen, hogy megválasztották a Bányai Egyházkerület főjegyzőjének. Székács József halála után 1876-ban egy-

hangúlag őt hívták meg a Deák téren székelő Budapesti Evangélikus Egyház magyar lelkészének.

Orosházi lelkészársára, Torkos Károly fájdalommal búcsúzott tőle, és többek között ezt mondta: „*A válás komolyan ünnepeles pillanatában kérve kérlek, mondd meg a fővárosi testvéregyháznak, hogy midőn Téged lelkesült örömmel fogad, ez az öröm nekünk sok keserű könnybe kerül.*”

Győry Vilmos Budapesten még kilenc évet élt meg, szakadatlan munkával. Egész élete az egyház, az irodalom és a család között oszlott meg, a mulatságra nem jutott semmi – írta barátja, az evangélikus Mikszáth Kálmán. Győry 1885. április 14-én adta vissza lelkét Teremtő Urának. Mindössze 47 éves volt.

Beöthy Zsolt, a sok nyelvet beszélő műfordítót méltatva így szólt róla a Kisfaludy Társaságnak: „Szerénységében sohasem keresett kitüntetést, s íme, kinek homlokára jutott díszesebb babér? Koszorújának egyik levele *Shakespeare* koszorújából való, a másik *Calderonéból*, a harmadik *Cervanteséből*, a negyedik *Tegnéréből*, az ötödik *Molieréből*, a hatodik *Moretoéből.*”

Írt egy könyvet Franklin Benjámínról, amelynek címe ez volt: *Egy igaz polgár élete*. És a könyvcím ráillik Győry Vilmosra is. Ismerte és betartotta a János evangéliumában megfogalmazottakat: „*Nékem cselekednem kell annak dolgait, aki elküldött engem, amíg nappal van.*” [Jn 9,4] Munkálkodott is, míg ideje volt. Emléke ma is él.

Említettem, hogy Győry Vilmos életművének feltárásával többen is kísérleteztek. A kétségkívül jelentős és az utókor emlékezetére érdemes Kovács János tanítóról azonban különböző anyakönyvekből, jegyzőkönyvekből, újságokból és egyéb kiadványokból most kellett összeszedetnünk életútjának fontosabb állomásait. 1818. augusztus 30-án született Orosházán, elemi iskoláit szülőhelyén végezte, innen a mezőberényi esperességi gimnáziumba ment. 1834-ben az iskolát Szarvasra helyezték, ő is itt tett érettségi vizsgát. Tanulmányait Pozsonyban fejezte be. Tanítói munkásságát Tápíószelén kezdte, majd tevékenyen részt vett az 1848–1849-es polgári forradalomban és szabadságharcban. Valószínűleg ennek tulajdonítható, hogy a bukás után pályát

Folytatás az 5. oldalon

Nagy Ervinné:

A Nagy Találkozás

Találkozni általában szeretünk. Főleg akkor, ha az, akivel találkozunk, különösen is kedves a szívünknek. Minden találkozás – akár ismerőssel, akár ismeretlennel – magában rejt valamit, ami értékessé teszi. Természetesen tudom, hogy vannak olyan találkozásaink, amelyeket inkább elfelejténénk, de remélhetőleg ez a ritkább. Hiszen találkozni mégiscsak jó, mert egy ember ismeretségével gazdagodni, egy másik embertől kapni valami többletet: csoda.

A keresztyén ember számára a „találkozás” különlegesen mély tartalommal telik meg. Keresztyének találkozása nem holmi „összefutás”, hanem annak mélyebb értelme van. Hiszen tudják magukról és egymásról, hogy a másikon keresztyül Krisztus lépett oda hozzájuk. Mert annak, akinek az életében már létrejött a nagy találkozás a Feltámadással, az nem tudja megtenni, hogy ne engedje be Őt az életébe. Egy héttel a „Jézus élete” című film vetítése után azt látom, és tudom is, hogy ez alatt a három nap alatt sokak életében megtörténhetett a csoda, létrejöhetett a nagy találkozás. Következésképp egy rövid beszámoló arról a programsorozatról, amely 2002. május 3–5-ig tartott városunkban „A Nagy Találkozás” címmel.

Valószínűleg nincs ember Orosházán, aki valamilyen formában ne értesült volna erről az eseményről. Már jó előre hirdették a plakátok, plakátsátrak, a postaldájába is mindenkinek bedobtak egy részletes tájékoztatót, és személyes hívogattal is sokakhoz elért a híre.

Több hónapos szervezés előzte meg a háromnapos rendezvénysorozatot. Szervezőkként (a baptista, református, evangélikus egyházak, valamint a Timóteus Társaság képviselői) kéthetente ültünk össze megbeszélésre. Ezek az alkalmak természetesen nem pusztán az éppen aktuális teendők felvázolását, kiosztását és az addig teljesítettokről való beszámolást jelentették, hanem ennek az ügynek imádságban való hordozását is. Mert bizony: ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradnak az építők. Csodálatos volt látni, és ma is felemelő érzés visszagondolni arra,

ahogyan a sok kétség és aggodás mind-mind elrendeződött az Isten gondviselő szeretetének köszönhetően.

Sok izgalom után végül elérkezett május 3-a, a sorozatelső napja. Izgatottan ellenőriztük, minden megvan-e, mindenki a helyén van-e. Figyeltük, miként érkeznek az emberek. Volt, aki magabiztosan jött, volt, aki tétovázott, mielőtt elfoglalta helyét. És fél hatkor három helyszínen (az Apolló Moziban, a Petőfi Művelődési Központban, valamint Rákóczi-telepen a közösségi házban) megkezdődött a vetítés. Van valami csodálatos erő abban, hogy egy időben három helyszínen történik meg valami, jelen esetben a Jézus életéről szóló film vetítése.

Mindegyik napnak és helyszínnek megvoltak az önkéntes segítők: házigazda, aki az estet levezette, biznyságtevő, aki elmondta, miként történt meg életében a nagy találkozás az élő Úr Jézussal, gépészek, akik a mozigépeket kezelték, valamint rendezők csapata, akik segítségével az egész alkalom gördülékenyen mehetett végbe. E csoportok mind a szervező egyházak önkénteseiből alakultak.

Nagyszerű dolog, hogy amint már az Országos Evangélikus Találkozó, most „A Nagy Találkozás” is megmutatta, és megerősített bennünket abban, hogy gyülekezetünkben vannak mozgósítható emberek, akik odaszánással tudják végzni a rájuk bízott feladatot.

Úgy érzem, helye van itt a köszönetnek és a hálának. Köszönjük a Timóteus Társaság munkatársainak, hogy városunkat megkeresték ezzel a lehetőséggel. Köszönet azoknak a fiataloknak, akik más városból jöttek el, hogy „szendvics-emberekként” az utcákon, a piactéren személyesen hívogassanak. És köszönet a gyülekezetek önkénteseinek is, hogy meghallották a kérést, és három napon keresztül helytálltak.

És végül a legfontosabb: dicsőség, hála és magasztalás az Úrnak, hogy munkálkodik, és lépten-nyomon megmutatja, számára nincs lehetetlen, számára nincs elérhetetlen ember, számára nem létezik elveszett, reménytelen lélek.

Kidöntötte a templom falát az orgona

Az orgona hangja kidöntötte egy romániai falu templomának falát. A 9 éve elhagyottan álló evangélikus templom oltárfala akkor dőlt le, amikor egy orgonaművész kipróbálta az épület akusztikáját, de az öreg fal nem bírta ki az orgonaszó keltegette rezgéseket. A templomban senki sem sérült meg. (MNO – HavariaPress)

Emlékezzünk Jerikóra! Józsué könyvének 6. fejezetében olvashatjuk a történetet, amikor a kürtök zengésére és a harci riadó hangjára leomlottak Jerikó falai.

kellett változtatnia: Szentesen helyezkedett el mint gazdatiszt.

Apja az általunk is ismert kiváló pedagógus Kovács Timóteus, anyja Basilides Johanna volt. Édesapja halála után 1857-ben „a megürrült tanszék betöltéséről tanácskozáan mindenekelőtt a boldogult elhunyt iránt való háladatosság bemutatása tekintetéből ugyanannak fiát Tudós Kovács János urat ajánlja, ki tanítói jártasságáról és közkedveltségű szelídségéről ismeretes lévén.” Kissé bonyolult a fogalmazás, lényeg, hogy a presbitérium egyhangúlag elfogadta az ajánlatot és „próbatételre” szólította.

Ez a vizsga nyilvánvalóan sikerült, mert megválasztották, azonban az államhatalom ragaszkodott a politikai megbízhatóságát igazoló irathoz. Hónapok teltek el, mire Nagyváradról elküldték a jelentést, miszerint „Kovács János hivatalba lépése, aki eddig gazdasági tisztviselő volt de mostantól az orosházi ág. h. ev. gyülekezet tanítójának választott politikai szempontból megengedhető.” A kisebb fiúgyermekek oktatójaként igazolta pedagógiai rátermettségét, tudta azt, hogyan kell kibontania a tanítványaiában lévő értékeket. Abban is meghatározó szerepet játszott, hogy a gyermekek elsajátítsák az alapvető valláserkölcsi ismereteket. Tekintélyével igyekezett rávezetni a kevésbé tanult szülőket arra, hogy az iskolázott gyermekek sokkal jobban boldogulnak felnőttek korukban, akár gazdálkodók, akár iparosok, kereskedők vagy éppen kishivatalnokok lesznek.

A Győry Vilmos által életre hívott Protestáns Legényegylet előadói között is szerepel, bizonyára a gazdasági tantárgyakat oktatta. Tanítói lakása az alvégi parókia tőszomszédságában volt. Győry és a nála húsz évvel idősebb Kovács egymásnak mindennapos vendégei voltak, a paplakot és az iskolát elválasztó kerítésen ajtót vágattak, így nem kellett kimenni az utcára sem, ha kölcsönösen látogatást tettek, hogy megbeszéljék a falu, az egyház, az iskola és az irodalom kérdéseit.

Mikor Győry Vilmos Budapesten meghalt, Kovács János is tagja volt annak az orosházi küldöttségnek, akik elbúcsúztatták az egykori orosházi lelkészt. Aztán ő is betegeskedni kezdett, és 1891. március 6-án fejezte be földi pályafutását. Teljesen bizonyos, hogy településünk egyik legtitiztetreméltóbb tanítója volt, hiszen a korabeli Orosházi Újság is azt írta, hogy „temetésén annyi nép jelent meg, amennyit Orosházán Rapcsák József jegyző temetése óta nem láttak.”

A mai naptól két újabb emlékkövel gazdagodtunk. Áldott legyen Győry Vilmos és Kovács János emléke!

(Elhangzott a 2002. április 28-i emlékkő-avatáson.)

Az élet és a halál útja

Homília az 5Mózes 30,1–20 alapján

„Lásd, eléd adtam ma az életet és a jót, de a halált és a rosszat is.”
[5Móz 30,15]

A homília azt jelenti, hogy versről versre, vagy gondolatról gondolatra haladni a textuson belül. Minden verset nem tudunk most magunk elé venni, de néhány szakaszt szeretnék kiemelni a fent megjelölt igeszakaszból. Mindenképpen épülésünkre szolgál az ige tanulmányozása.

5Móz 30,1a

Mózes V. könyve (Deuteronomium = a Törvények ismétlése), vagyis mindaz, amit Isten eddig Törvényként (= Tóra) elmondott, lehet áldás és lehet átok! A Törvény egyszerre áldás és átok. A megtartott Törvény áldás. Azaz, ha az ember Isten rendje szerint rendezi be az életét, akkor áldás. Ellenkező esetben, ha az ember semmibe veszi Isten Törvényeit, akkor átokká válik számára. Átok = ártalmára válik.

Még a természeti törvényekkel is így van ez: például a tömeg és a sebesség helytelen megválasztása egy autós számára átokká válhat, azaz karambolla járhat együtt. Közismert a gravitáció. Ha betartom a természeti törvényeket, akkor életben maradok, ha nem tartom be a természeti törvényeket, akkor átokhalálhallok.

Isten törvényei hasonlóképpen működnek: egyszerre áldás és átok a Törvény. Csak a betartott Törvényről ne higgyük, hogy üdvösséget hoz, de üdvös földi életet igen.

5Móz 30,1b

Ezt a Törvényt minden körülmények között meg kell tartani, mint ahogy a természeti törvényeket sem lehet felfüggeszteni, egy pillanatra sem. Mindegy, hogy hol vagyunk, a tömeg és a sebesség akkor is törvény, s a gravitáció is. Isten törvényei „a népek között”, a nem istenhívők között is érvényesek. Kísértés kaméleoni = az ember szeret alkalmazkodni a környezetéhez, idomulni a körülményekhez. A Törvény megszívleendő a nem hívők között is. Mert a Törvény meder, keret, összetartó erő, külső kapaszkodó. Csak visszaélni nem szabad vele, hiszen a törvényeskedés már a lélek perverziója.

5Móz 30,2–3

„Ha – akkor” sor következik: ha megtérsz az Úrhoz, de családdal együtt, és teljes szívvel és lélekkel, akkor „jóra fordítja sorsodat az Úr”. Két súlyos, elszomorító feltétel: a teljes családnak Istenhez kellene térni: az ember szíve megremegett ennek hallatán. Itt van egy nagy vagy nagyon mondott gyülekezet, és vajon hány teljes család van a templomban? Itt már megroggyan a lelkünk. A másik – hasonlóképpen – nehéz feltétel, hogy teljes szívvel és lélekkel kellene az Úr parancsára hallgatni.

5Móz 30,4–7

Ez az igeszakasz is azok közé tartozik, amelyekre a mai Izrael a mindennapi politikáját alapozza. Izrael vallja, hogy államának létrejötté 1947-ben Isten akarata volt, s hogy visszavándorlási politikájának teológiai alapja volt. A Kr. u.-i 2. század elején, az utolsó messiási felkelés (Bar Kochba) miatt a rómaiak szétszélesztették a zsidókat.

A 19. század vége felé volt a Dreyfus-ügy Franciaországban. Egy silány kémkedési ügyről volt szó, amiből zsidóellenes tüntetések lettek Párizsban. A bírósági tárgyaláson jelen volt Theodor Herzl, budapesti születésű zsidó is, s az ő fejében született meg a gondolat, hogy önálló államra van szüksége a zsidóságnak, mert nincs, aki megvédje őket. Így született meg a cionizmus: vissza a Sionhoz. Csakhogy több mint 1800 év telt el – ez 60 generációt jelent – és közben az arabok megsokasodtak azon a vidéken. Az is igaz, hogy a 70-ik körüli generáció térhetett vissza. De ez az ige is ott van előttük, a politikai döntés összefonódik az igei-teológiai látással: bárhova úzött is el az Úr, onnan is összeszed téged. Tehát Izrael politikája mögött ott van az ótestamentumi prófécia a visszatérésről, az összeszedésről.

Csakhogy – még egyszer emlitem – az arabok sokmillió nagyságban vannak jelen, és éppen ezért armageddoni feszültség van, azaz innentől kezdve már inkább Krisztus visszajövetelének drámai (de örövendetes) előjeléről beszélhetünk! Krisztus parúziája, visszajövetele a figyelemre méltó: igei kijelentés van a népek csatájáról is, az utolsó nagy ütközetről is, az utolsó háborúról is, amit Armageddon-nál vívunk majd meg. Tehát a keresztényen figyelmet inkább Krisztus visszajövetelére

re kell irányítani. Jelenleg Izrael és a palesztinok háborúzása különösen is figyelemzést érdemel.

5Móz 30,11–14

Az ige azt állítja, hogy Isten parancsolatai nem megfoghatatlanok, nem elérhetetlenek, nem teljesíthetetlenek, sőt „nagyon közel van hozzád az ige, szádban és szívedben van” – így kézenfekvő a fel szólítás: „teljesítsd hát azt.” Sőt, az Ótestamentum szerint az ígért földjét is ennek a Törvénynek, a betartott Törvénynek a segítségével lehet elérni.

5Móz 30,15–20

„Lásd, eléd adtam ma az életet és a jót, de a halált és a rosszat is!” Innen kezdve ez már a mi tétünk: nekünk kell választani, nekünk kell dönteni. A mérleg egyik serpenyőjében van „az élet és a jó”, a másikban pedig a „halál és a rossz”. Minden világos és egyértelmű. Természetes, hogy az ember az „életet és a jót választja”. Ennél mi sem egyszerűbb és világosabb. Patkánymérget és csokoládét teszünk valaki elé: tessék választani! Nem nyilvánvaló, hogy a csokoládét választja? Vagy ha korbácsolást és simogatást ajánlunk fel valakinek, hogy válasszon egy alapos verés vagy egy kedves simogatás között, nem egyértelmű, hogy mit választ az ember? Nem teljesen természetes, hogy az ember nem ellensége magának? Élet vagy halál? – kiált a rabló, és az ember enged, hogy elvigyék a pénztárcáját, mert az életet választja. Pénzt lehet még szerezni, de a földi élet egyszeri. Teljesen kézenfekvő, hogy az ember választ – választja az életét.

De mintha mégsem így lenne: Isten elénk adta az örökéletet és elénk adta az örök és kárhozatos halált! Tessék meg nézni, mit választ az ember ma? Szétkocsmázott életek, tönkretett életek, szétvert életek, züllött életek – ezek nem életek, hanem maga a halál. Furcsa módon az ember mégis ezt, vagyis a halált választotta.

S végül a nagyon személyes kérdés: És én mit választottam? Én maghallottam-e Isten igéjét? Valóban az életet választottam?

S akkor nagyon alázatosan kell ki mondani: nem én választottam az életet, hanem Krisztus választott és megszólított engem. Természetesen ez minden igaz keresztyénre igaz: „Nem ti választotatok ki engem, hanem én választottalak ki, és rendeltelek titeket arra, hogy elmenjete, és gyümölcsöt teremjete, és gyümölcsötök megmaradjon, hogy bármit kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek.” [Jn 15,16]

Nekünk már ez az Isten törvénye, a Krisztus törvénye: meghallani kiválasztó igéjét, szavát, és gyümölcsöt teremni, a Lélek gyümölcsseit.

Orosházi harangszó

Szívbéli öröm volt számomra, hogy március 18. és 24. között a Kossuth adón delenként az orosházi evangélikus templom 1923-ban öntött nagyharangját hallhattam megszólalni. Mint azt tudjuk, templomunk tornyában négy harang lakik, de csak a legnagyobb hangját hallhattuk.

Meglévő (és már nem létező) harangjaink kiváló ismerője, Tóth Kálmán a Harangszó egyik korábbi számában bemutatta harangjainkat. Az 1923-ban készült harangok leírását ezért nem megismételve, ezeknek a harangoknak inkább Orosházára való megérkezéséről, a templomnál való fogadtatásáról szeretném 79 év után – kissé megkésve – „tudósítani” a kedves olvasókat.

A történet eleje az, hogy Csizmadia András nemzetgyűlési és egyházi képviselő mozgalmat indított el új harangok beszerzésére, az első világháborúba elvitt harangok pótlására. A gyűjtés eredményességét mutatja, hogy az összegyűlt pénzből három harang öntését is meg tudták rendelni.

Az elkészült harangok 1923. március 23-án, pénteken érkeztek meg az orosházi vasútállomásra. A legnagyobb (940 kg-

osnak tartott), valójában 965 kilogrammot nyom, az ütője pedig 85 kg. A második kétmázsás, a harmadik, az úgynevezett „gyermekharang” súlya pedig 48 kg.

A harangokat másnap, szombaton délelőtt szállították be a vasúttól két kocsin. Az első kocsin volt a nagyharang, s Csizmadia Andrásnégy ökre vontatta be, a másik kocsit, amelyen a két kisebb harang volt, Ravasz Ferencnégy ökre húzta. Az összes harang, a kocsik és ökrök is fel voltak virágozva és szalagozva. Amikor a vasútállomástól elindult a menet, Stötzer Frigyes vezetése mellett iskolás gyermekek énekelte egész úton.

Amikor leszedték a kocsikról a harangokat, Csizmadia András nemzetgyűlési képviselő mondott beszédet, s átadta a harangokat dr. Borcsiczky Dezső h. egyházfelügyelőnek, aki rövid válaszbeszéd kíséretében átvette azokat.

Ezt követően Mitterholczér Márta beszélt a gyermekek nevében, majd Kálmán Rezső lelkész „szívből fakadt szép imát mondott”, az iskolás gyermekek pedig énekeltek. Miután a közönség elénekelte az „Isten, áldd meg a magyart”, a délelőtti ünnepség véget ért.

Délután három órákor istentisztelet

volt, miközben megszólaltak a harangok, immár mind a négy!

A prédikációból: „Mi azt hittük, hogy évtizedek fognak elmúlni, amikor pótolva lesznek az elvitt harangok, s rendkívüli nagy örömünkre szolgál az, hogy íme, ismét négy harang hirdeti Isten dicsőségét és a hívek áldozatkészségét. Ezzel megmutattuk, méltó ivadékaik vagyunk a Zombárol idetelepülteknek...” Este hat órákor templomi ünnepély kezdődött, nemcsak a harangok miatt, hanem abból az alkalomból is, hogy a Nő- és Leányegylet buzgólkodása folytán a templomba bevezették a villanyvilágítást. Ezen az esti ünnepélyen gyújtották fel először a remek csillárokat és falikárokat. Az ünnepélyen neves vendégek is közreműködtek. Az ünnepi beszédet dr. Kovács Sándor teológiai tanár tartotta. Berts Mimi operaénekesnő templomi áriákat énekelt, orgonán a szarvasi Borgulya Endre tanító játszott. Közreműködött még a Filharmonikusok kvartettje és kvintettje, az egyházi énekkar, valamint Csepregi Zsuzsa, szavalattal.

Erre az ünnepségre a község egész lakosságát – felekezeti különbség nélkül – hívta és várta az evangélikus gyülekezet.

Anyaság

Május első vasárnapján anyák napját ünnepeltük. Még eleven az emlék, a sok virág, a kedves, szép köszöntések és meghatott, könnyes mosolyok... Ezen a szép tavaszi napon mindenki édesanyjához sietett hálás szeretettel, közelre vagy távolra... sokan már csaka temetőbe...

Anya – milyen mélységeket, mennyi szeretetet, áldozatot, lemondást, kitartást és erőt fejez ki ez a rövidke szó! Mindent, ami a biztonságot és nyugalmat jelenti egy gyermek számára... Mindent, amit édesanyánktól kaptunk, s amit édesanyaként magunk is odaadhatunk gyermekünknek, gyermekeinknek.

Anyaság – micsoda gyönyörű hivatás, az élet legnagyobb csodája! Isten ajándéka! Elgondolkodtató hogy mégis milyen könnyedén vesszük, milyen természetesnek tartjuk azt, ami pedig nem az! Bizony, sokan hiába vágyakoznak gyermek után! Sokan semmiféle áldozattól nem riadnának vissza azért, hogy gyermekáldásban legyen részük, de valami oknál fogva erre nincs lehetőségük.

Ugyanakkor valóságos népihités folyik az ember „személyiségi jogai” nevében! Annak a felfogásnak alapján, amely úgy tekinti az anyaságot, mint valami terhet, amit „nem kell feltétlenül vállalni”! A „terhes” nőt nem egyedülálló érték gazdag és boldog hordozójának, hanem „élet és halál urának” tekinti, akinek jogában és lehetőségében áll, hogy terhétől megszabaduljon. Döbbenetes statisztikák beszélnek ezekről a tényekről! Micsoda szomorú ellentmondás, egyfelől a gyermeküket nem vállalók, másfelől a gyermekekre vágyók sokasága!

Jó, hogy van néhány egészségügyi intézmény, ahol lehetőséget kínálnak arra, hogy a „nem vállalt” gyermeket – élete és egészsége veszélyeztetése nélkül – védett helyre tehesse le az, aki nem tudja, vagy nem akarja átélni az anyaság igazi csodáját! Védett hely, egészségügyi ellátás... pótolja-e az anyai szeretetet? Nem!

Mégis, sokan életük égető, gyötrő hiányát enyhíthetik azáltal, hogy örökbe fogadnak olyan gyermeket, akit vér szerinti édesanyja nem kívánt felnevelni. Gondoskodást, otthont, anyai szeretetet nyújtanak számára, s így léleklében valódi anyává lehetnek.

Gyönyörű igyekezet, nagy vállalkozás ez, rengeteg buktatóval, nehézséggel, de akik vállalják, nagyon sok lelki sérülésnek veszik elejét, számos gyermeket hozzásegítenek a családi boldogsághoz, s felnövekedve a teljes élet szépségéhez és öröméhez.

Valószínűleg mindig lesznek asszonyok, akik csak így részülhetnek az anyaság örömeiben, és talán olyanok is lesznek mindig, akik az élet súlyos terhe miatt nem képesek gyermeküknek megadni azt, amire nagy szüksége van! Milyen szép lenne, ha ezek mindig találkoznának! Alapítványok és egyesületek igyekeznek ebben segíteni.

Legyen munkájuk gyümölcse sok egészségesen felnövekvő gyermek, és sok hálás, boldog anya!

Fürst Enikő

Hogyan alakult ki a Nyugat-Békési Egyházmegye?

Amikor dr. Sólyom Jenő felügyelő úr felkért bennünket, hogy a *Déli Egyházkerület* bemutató kiadványban röviden foglaljuk össze az egyházmegye történetét, akkor döbrentünk rá, szinte teljesen járatlan az előttünk álló út. Tudunkal eddig nem akadt senki, aki az Alföldnek e szögletében áttekintette volna az elmúlt évszázadok evangélikus esperességeinek krónikáját. Természetesen itt, az Orosházi Harangszó hasábjain is csak vázlatos, pozitívista módszerrel megírt összefoglalásra vállalkozhatunk. Tekintsünk vissza az egészen korai korszakokra!

Az 1559-ben közzétett Bányai vagy Hétvárosi Hitvallásban az alábbi hét felvidéki szabad királyi bányaváros vallotta meg evangélikusságát: Körmöc-, Selmec-, Beszterce-, Libet-, Baka-, Béla- és Újbánya. Ez a terület vált a megalakulandó *Bányai Evangélikus Egyházkerület* központjává, amelynek illetékessége később kiterjedt benépesülő alföldi evangélikus településekre is. Itt, a török kivonulása után elnéptelenedett békési síkságon nehezen indult az egyházszerzés.

1718-ban érkeztek Békéscsabára, majd a Harruckern-féle telepítési politika eredményeként 1722-ben Szarvasra és Mezőberénybe, 1746-ban Tótkomlóra az első evangélikus szlovákok – Mezőberénybe németek is. Az 1744-ben alapított Orosházát a Dunántúlról evangélikus vallásuk miatt elüldözött magyarok népesítették be. A protestánsüldözés miatt sokáig szünetelt a *Bányai Egyházkerület* püspöki kormányzása. A szerveződő békési evangélikus gyülekezetek kezdetben – mint alesperesség – a *Nógrádi Egyházmegyé*hez tartoztak, majd az 1720-as évek közepén létrehozott *Pest-Békési Egyházmegyé*hez csatolták őket. 1735-ben Pesten ismét az egész ország területére kiterjedő négy szuperintendenciát szervezhettek az evangélikusok. Első esperesük főként a pesti egyházmegye hitszónokai közül kerültek ki, azonban Markovicz Mátyás szarvasi és Gyurcsek János csabai lelkészek is betöltötték ezt a tisztséget. Sőt! A *Bányakerületi Püspökség* székhelye 1803–1807-ig Szarvas volt, mivel Hamaliár Márton szolgálatban lévő szuperintendens Selmecről Szarvasra költözött. Ugyanakkor az esperesség területén lelkészkedett a szintén szarvasi Tessedik Sámuel, Tótkomlóson az irodalomtörténet-írás atyjának nevezett Wallaszky Pál.

Az 1791-es pesti zsinat eredményeként a *Pest-Békési Egyházmegyé*ből kivált a *Békés-Bánáti*, amelynek első esperese Simonidesz János orosházi lelkész. 1802-ben az egyházmegye létrehozta a mezőberényi evangélikus esperességi gimnáziumot, amikésőbb Szarvasra került.

1832-ben a *Békés-Bánáti Evangélikus Egyházmegye* esperese Simon Sámuel, esperességi „főinspektor” báró Prónay Albert. Az alábbi egyházközségeket sorolták ide: Csaba (Uhrin András, Haán János lelkészek), Szarvas (Simon Sámuel), Orosháza (Szigethy János, Mikolay István), Tótkomlós (Kende Károly), Nagylak (Kristóffy Sámuel), Mezőberény (Kutzián György szlovák, Oertel Zakariás német), Liebling (Hermann János), Tótardács (Abaffy Dániel), Ferenchalom (Bányász Sámuel), Fazekasvarsánd (Obetkó Mihály), Szemlak (Stefán Dániel), Hódmezővásárhely (Major József), Tiszaföldvár (Fejér János), Nagybecskerek (Ambrosz Mátyás), Butyin (Kmetty György), Nagyszentmiklós (Birbrunner János), Szentés (Molitorisz Lajos), Apatele (Czucker Sándor). Ide tartozott még Antalfalva, Hajdusica és Lajosfalva is.

1836-ban kettévált a megnövekedett *Békés-Bánáti Esperesség*. A Békési Esperességhez kerültek a Békés, Arad, Csanád, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék területén fekvő egyházközségek.

1860–1872-ig bányakerületi püspök volt az orosházi születésű Székács József pesti lelkész, akinek utódjául választották a békéscsabai dr. Szeberényi Gusztávot, s ezzel Békéscsaba is püspöki székhellyé vált.

Hosszú előkészületek után az 1891–1894. évi zsinat arányosította az egyházmegyéket. Hiszen például 1895-re már 120 135 lélek tartozott a *Békési Esperesség*hez, s ebből 1896. január 1-jétől három új egyházmegye született. A *Békési*, melynek esperese Veres József orosházi lelkész, felügyelője Haviár Dániel, az *Arad-Békési* esperesség Koren Pál esperes vezetésével, illetve a *Csanád-Csongrádi Egyházmegye* Petrovics Soma esperes irányításával. A *Békési Esperesség* a következő gyülekezetekből állt: Apáca, Bánfalva (Gádoros), Csorvás, Kondoros, Nagyszénás, Orosháza, Pusztaföldvár, Szarvas, Szentotnya, Tótkomlós.

Aztán jött egy viharos fél évszázad: háborúk, forradalom, diktatúra. Az egy-

házat nem sikerült megsemmisíteni, még itt, az úgynevezett Viharsarokban sem.

Az 1952. évi I. törvény jóváhagyta a *Magyarországi Evangélikus Egyház területi beosztásának újjárendezéséről* szóló cikkelyét. A *Nyugat-Békési Evangélikus Egyházmegye* alakuló közgyűlését 1952. június 24-én tartották Orosházán. Az alábbi egyházközségek kerültek ide: Csabacsúd, Csanádapáca, Csorvás, Gádoros, Kardoskút, Kondoros, Nagyszénás, Orosháza, Pusztaföldvár, Rákácsi-telep, Szarvas, Szentotnya. A *Kelet-Békési Egyházmegyé*hez csatolták Tótkomlóst, a Csongrád–Szolnoki Egyházmegyéhez Nagymágocsot és Mezőtúrt. Az addigi esperes, Botyánszky János mezőtúri lelkész tisztsége – gyülekezetének más egyházmegyéhez való csatolásával – megszűnt. Esperessé a frissen beiktatott orosházi lelkészt, Aranyi Józsefet választották. 1952. július 18-ára Budapesten megalakult a *Déli Evangélikus Egyházkerület* is.

A területi korlátok miatt csak egy pillantást vessünk például az 1980-as évre. Ekkor az esperes már több mint két évtizede Koszorús Oszkár orosházi lelkész, az egyházmegyei felügyelő Torda Molnár Sándor. Ebben az évben csatolják a Szentotnya–Rákócz-telep társegyházakat és Kardoskutat az orosházi egyházközséghez. Az alábbi önálló gyülekezetek tartoztak az egyházmegyéhez: Csabacsúd, Csanádapáca, Magyarbánhegyes, Nagybanhegyes, Nagyszénás–Gádoros, Pusztaföldvár, Szarvas–Ótemplom, valamint Szarvas–Újtemplom és Tótkomlós.

1995. január 1-jén az esperes Pintér János orosházi lelkész, az egyházmegyei felügyelő Benkő Pál. Kiket soroltunk ekkor egyházmegyénkhez? Csabacsúd, Csanádapáca, Nagybanhegyes–Magyarbanhegyes, Nagyszénás–Gádoros, Orosháza, Szarvas–Ótemplom, ezen kívül Szarvas–Újtemplom és Tótkomlós gyülekezetét.

1995. december 16-án Ribár János orosházi lelkész az esperes, az egyházmegye területe és lélekszáma is bővült az Ambrózfalva–Csanádalbertyi–Pitvaros társgyülekezetekkel, valamint Hódmezővásárhely, Szentés és Tiszaföldvár anyagyülekezetével. Ez azonban már napjaink története, mai életünk.

Huszadik századi csodák

„Nagy vagy Te, csodákat teszel...”
[Zsolt 86,10]

Anéhány bibliai csoda természettudományos igazolásáról szóló ismertetésem után felvetették nekem azt a kérdést, hogy vajon vannak-e ma is csodák? E kérdés késztetett arra, hogy Hajdu Gábornak a Püski Kiadónál megjelent „Alkimisták unokái” (1989) című könyvéből egy kiragadott, velem kapcsolatos részletet megosszak olvasóinkkal. Íme:

„Az Agrokémiai Kísérleti Telep vezetője Dr. Kiss A. Sándor [...] főleg a műtrágyák hatásmechanizmusával foglalkozik.

– A nitrogénműtrágyát a világon mindenütt mészke hozzáadásával készítik [...] Mi mészke helyett dolomitot adunk a hatóanyag ammóniumnitráthoz – mondja mosolyogva K. A. S.

– Miért? – kérdezi H. G. A kérdés elhangzása után K. A. S. tovább mosolyog, és röviden válaszol:

– Mert jobb.

– Hogyan jöttetek erre rá? – faggatja tovább H. G.

– Mondjam, hogy erre egy véletlen vezetett rá bennünket? [...] Az a bizonyos véletlen úgy volt, hogy D. Frédi bácsi, a műtrágyaüzem vezetője a Gellért fürdőben találkozott egy régi barátjával, aki egy dolomitbánya főmérnöke volt. A beszélgetésük során kiderült, hogy a dolomit ára, szállítási költsége, szemcsenagysága is kedvezőbb lenne, mint a mészkeé.

– Aha, értem – mormogta H. G.

– Frédi bácsi egy maréknyi dolomitport tett az asztalomra, ezekkel a szavakkal: »Sándor, te olyan kutató vénájú ember vagy, nézd meg, bele lehet-e keverni ezt mészke helyett a műtrágyába? Van-e valami kedvező vagy káros hatása?« Én akkor a Központi Laboratórium vezetője voltam. Csináltam egy kis tervet és megvizsgáltuk a keverhetőséget. Kiderült, hogy a dolomit készítmény jobb, mint a kontroll, mészkeves műtrágya. Egyszerre nagyon érdekelni kezdte a dolog. De minden újnál, így ennél is igen nagy volt az ellenállás a technológusok részéről. Lehurrogtak bennünket és minden ellenző egyén a világirodalomra hivatkozott, hogy ez nem lehet jó. Egyszerre mindenki nagy dolomitos (magnéziumos) szakértő lett. Óva intettek bennünket, hogy ne bocsátkozzunk kalandokba [...] Mi továbbra is kitartottunk – laboratóriumi eredményem alapján – álláspontunk mellett. Jó magyar szokás szerint,

ahol csak lehetett betartottak. Én úgy vélttem, ha ennek az ügynek ilyen sok az elrendrükere, akkor ez komoly ügy és érdemes vele foglalkozni. Évek múlva, az istenhívő Szent-Györgyi Alberttől hallottam hasonló mondást, amikor itthon járt. Ő is úgy fogalmazott, mint én. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy ez is akkora horderejű, mint a C-vitamin felfedezése, de a műtrágya vonatkozásában, az eddigi hagyományokból kiindulva, mégis csak nagy ügy [...]

Két évig tartott amíg következetes kutatómunkával, a sok buktatót megcáfolva sikerült az üzemi kísérlettel is bebizonyítani, hogy jó úton járunk. Az üzemi kísérlet után a MÉM-et kellett meggyőzni, hogy ez az új műtrágya van olyan jó, mint a régi, mert ők kerek percc elzárkóztak annak bevezetésétől. Ezért bizonyítani kellett a növényélettani hatást. Ismét „véletlenül” egy keszthelyi professzor, Ny. J. barátom vállalkozott a vizsgálatra. A Marietta-pusztai telepükön – amely magnéziumszegény homoktalaj – nagyon kedvező eredményt kapott. Ezek után a MÉM engedélye is meglett [...]

A kutató nem azért kutató, hogy itt megálljon. Ezért tovább vizsgálódtunk. A szóban forgó dolomit Pilisvörösvárról származott. Arra gondoltunk, ha jó a pilisvörösvári, akkor nyilván jó a Diósgyőr melletti dolomit is, sőt, kedvezőbb a szállítás szempontjából. Nagy meglepetésünkre kiderült, hogy a diósgyőri dolomit nem jó [...] Utána megvizsgáltuk az ország összes dolomitbányájának termékét, mindegyik kedvezőtlenebb volt, mint a pilisvörösvári. Látod, Gábor, az a szerencse, hogy véletlenül pont azzal kezdtük el a munkát, ahol az eredmények a legjobbak voltak. Rossz rá gondolni, ha nem ezzel a dolomittal kezdtük volna el a vizsgáldást [...] További kutatásaink bebizonyították, hogy az egyes dolomitok közötti hatáskülönbség abban van, hogy nem ideális bennük a kalcium–magnéziumarány, azaz nem egy az egyhez [...] Természetesen eredményeinket publikáltuk, és én ezekből szereztem az egyetemi doktori és később a kandidátusi tudományos fokozatot [...]

– Tehát a magnéziumos növénybiokémiai kutatás megteremtője a BVK, illetve te vagy? – kérdezte H. G.

– Igen, mint ezt Durlach francia professzor egy magnéziumos szimpóziumon kijelentette. Ugyanis 1971 óta háromévenként más-más országban tartanak a magnéziumkutatásról szimpóziumot. Ezekben mi mindig részt veszünk.

– Dr. Kiss A. Sándor tehát sikeres ember. A kívülálló számára úgy tűnhet, zsinóregyenes volt az életútja, tulajdonképpen semmiért sem kellett megküzdenie.

– Ez nem így van! – tiltakozik hevesen K. A. S. – Sok vargabetűt kellett befutni, mire idáig jutottam.

– Kiss A. Sándor szavaiból érezhető, ez az a terület, ahol számtalanszor megvívta a maga harcát. A győztes meg a vesztes csatákat, mert csak a sok kudarcra átesett emberek tudnak így, ilyen meggyőződéssel mosolyogni, ahogy ő teszi. Akik biztosak a dolgukban és jó az idegzetük. Akikben kifogyhatatlan az erő, hogy újra próbálják, ha egyféle módszerrel nem megy előre valami.”

Idáig a könyvrészlet. Az előbbi kutatási folyamatokról és eredményekről szóló beszámoló után magától vetődik fel a kérdés: Hol itt a csoda? Hiszen ez „csak” kutatási eredmény! Nos, a csoda a sok „véletlen” összejátszásában van:

1. Frédi bácsi egyidejű barátsága a dolomitos főmérnökkel és velem.

2. Véletlenül az ideális összetételű dolomittal kezdhettük el a laboratóriumi és üzemi kísérleteket.

3. A növénytermesztési kísérleteket is, szintén véletlenül, magnéziumszegény homoktalajon indítottuk el.

4. A hatásmechanizmusok, összefüggések igazolása már „csak” a kitartó kutatás eredménye, tehát nem csoda, ha csak a szorgos és kitartó irodalmi kutatást, laboratóriumi kísérletek végzését és az eredményességbe vetett hitet nem nevezünk csodának.

Idáig értem az írással és úgy gondoltam, ezek a befejező sorok. Ekkor valami megfoghatatlan, nem hallható „belső hang” azt mondta nekem: „Hídvégi Máté »AVEMAR« gyógyhatású szerének történetéből is írj ide valamit, ne csak a tiédből!” Ekkor elővettem a Szegedi Egyetem 2002. április 15-ei lappéldányát, aminek alapján íme, ide írom a következő csodát:

Az „AVEMAR”-ral, mint rákellenes gyógyszerrel kapott klinikai eredmények jelentősek. Igen ám, de a gyógyszerre való teljes kifejlesztéshez és engedélyeztetéshez – éppen úgy, mint a háborúhoz – három dolog kell: pénz, pénz és pénz. A pénz, az bizony elfogyott. Megtorpantak a vizsgálatok, a kísérletek, a továbblépés, az előbbre jutás. Kilátástalan volt a helyzet. Ekkor azt mondta H. M.: „Nem csinálom tovább.” Ám, mint hívő embernek az

Folytatás a 15. oldalon

A Terror Háza – Andrásy út 60.

Az ötágú, véresen vörös csillag a halál feketé nyilas kereszt térbeli szomszédságában látható akis ismertetőfüzet fedőlapján, rajta a fentebb olvasható címmel. Sőt, még a 1062-es irányítószám is rajta van. Mottó: „A múltat be kell vallani...” [József Attila]

A legrövidebb ismertető így hangzik: „A »Terror Háza« most múzeum, de a 20. században a magyar történelem két szégyenteljes és tragikus korszakában is, valóban a terror háza volt. 1944-ben a nyilas rémuralom idején az épület a »Hűség Háza«, a nemzetvesztő magyar náciik párt-székháza volt. 1945 és 1956 között pedig a hírhedt kommunista terrorservezet, az ÁVO és utóda, az ÁVH rendezkedett be ugyanitt. Az Andrásy út 60. a rettegés és a félelem házává vált. A múzeum a terror áldozatainak állít emléket, de mementó is, ami a terrorista diktatúrák rémtetteire emlékeztet.

Közel két kellemetlen utcai várakozás után a látogató beléphet az épületbe, és attól kezdve elakad a szava, s a lélegzete is. A beteges gyűlölet, a gátlástalan szadizmus, a perverz lelkeség sugárzik a falakból is, a kiállított tárgyakból is, de a modern technika eszközei is segítenek a hajdani pokoli hangulat felidőzésében. Mindenfelé a gyilkosok, a hóhérok, a pribékek rettentő emlékei és az áldozatok szenvedései.

Ávós előszoba, az úgynevezett igazságszolgáltatás lelketlen mechanizmusa, az 56-os terem, az internálás ügye, a pincébörtön-rekonstrukció, Péter Gábor szobája, a beszolgáltatás, a szovjet tanácsadók szobája, a Gulag-terem, egy eredeti akasztófa, rajta kötéllel – mind egy-egy szoba, kisebb nagyobb helyiség, ahol még meleg időben is rettenetesen fázik az ember. A helyszűke miatt csak két helyiséget emelek ki, ahol a leginkább megrendülve áll a látogató, s elgondolkodik az emberi hitványság lehetőségein.

Átöltözés

Először nem is érti a látogató az idegvezető szavát, amikor bejelenti, hogy „Most az átöltözés szobájába megyünk”. Ha elég naiv és tudatlan a látogató, akkor ott tudja meg, hogy az egykori nyilasok az Andrásy út 60-on belül maradhattak 1945 után is, csupán egy nyilatkozatot kellett aláírniuk, és beléphetek a kommunizmus szervezetébe. Az érkezés irányából belépve a kisméretű helyiségben plazmatévé képernyője látható: jobbról érkezik a képernyő közepére egy nyilas egyenruhás alak, és vetkőzni kezd, leveti

a régi egyenruhát, és azonnal felhúzza a másik, az aktuális uniformist. A látogató csak ámul, mennyire magától értődő ez a mozdulat, a képernyőn látható alak arcvonásai változatlanok, bármelyik egyenruha volt vagy lesz rajta.

Természetesen csak a „kisnyilasok” léphettek be a kommunista pártba, miután írásban bevallották, hogy „mikor és mennyi ideig voltak a Nyilaskeresztes Párt tagjai”, és arról is nyilatkoztak, hogy „tagságukat hibának minősítik, és jóvá kívánják tenni”. A látogató ámul az emberi hitványság felett.

Felekezetek a Terror Házában

A náciizmus faji háborút hirdetett, a kommunizmus osztályharcot. De abban egyetértettek, hogy a vallást „egyaránt elenségnak” tekintették. A „Felekezet” című szobában is található egy kétoldalas ismertető, ebből emelünk ki most részleteket: „A náciik és kommunisták Isten helyére vezérüket állították, akiket tévedhetetlennek és mindentudónak hazudtak [...] Üldözték a vallást, a hívőket és az egyházakat, mert a vallásérkölcsi tanítás éles ellentétben állt az új hit rangjára törő náci, illetve a kommunista ideológiákkal.”

A „Felekezetek” nevű szobában külön látható az Evangélikus Egyház, a Református Egyház, az Izraelita felekezet áldozatainak nevei, képei, tárgyai. Ha a látogató evangélikus, akkor természetesen az evangélikus résznél időzik a tovább, magába mélyedve, imádkozva, befelé sírva.

Evangélikus Egyház

„A még csak szerveződő, kommunista irányítás alatt álló nyíregyházi rendőrség első intézkedése Túróczi Zoltánnak, a Tiszai Egyházkerület püspökének letartóztatása és népbíróság elé állítása volt. Minden alap nélkül, háborús bűntett miatt tízévi fegyházra és állásvesztésre ítélték. A történelmi egyházak együttes fellépése eredményeként tíz hónap múltán kiengedték, püspöki palástját azonban csak két év múlva nyerte vissza.

1948 augusztusában a „külföldi segélyek kezelése és felhasználása körüli szabálytalanságok miatt” az ÁVO letartóztatta Ordass Lajos bányakerületi püspököt, Radvánszky Albert egyetemes egyházi és iskolai felügyelőt és Vargha Sándor egyetemes főtitkárt. Ordass püspököt koholt vádakkal 2 év fegyházra ítélték. Kapi Béla püspök három egyházkerületi felügyelőtársával együtt »önként« lemondott hivataláról. [...]

Súlyos csapást jelentett az evangélikus egyháznak iskolái elvesztése. 1951-től az evangélikus egyház, a többi egyházhoz hasonlóan, az Állami Egyházügyi Hivatal (AEH) szoros, mindenre kiterjedő ellenőrzése alatt állt. A két püspökség élén az állampárt és az AEH bizalmasai, Vető és Dezséry püspökök álltak. Világi vezetőknek dr. Reök Iván főorvost és Darvas József író, kommunista társutasokat választották. Akik útjukban álltak, azokat leváltották, vagy ha nem tudták, akkor deportálták őket, így Kende György kelenföldi lelkész és családját, és Keken András Deák téreilelkész.”

A „Felekezetek” című írás megemlékezik még az 1958-tól kezdődő új időszakról, amelytől kezdve Káldy Zoltán lett az új püspök, s a sokak emléke szerint valamikor csodálatos képességű, evangélizációs igehirdető egészen más történelmi feladatot vállalt magára. A szobában található ismertető sommásan ennyit ír róla: „Az ateista állam ideológiájával egybecsengő »szolgáló egyházzá« kívánta formálni a magyar evangélikus egyházat.” Az egykori helyzet ennél valamivel bonyolultabb volt. Ítélnünk nem nekünk kell, egyedül Isten ítélhet, de nekünk elemeznünk kell az akkori helyzetet.

Külön szoba viseli Mindszenty hercegprímás nevét, akit 1949 karácsonyának szent ünnepén, annak második napján tartóztattak le az ávósok.

Mintegy két és fél óras látogatás után lelki szédüléssel és undorral hagyja el a látogató az egykor félelmetes, mostanára szégyenletes épületet. Ennek ellenére látni kellett, és látnia is kell mindenkinek, akiben még szunnyad a lelkiismeretnek minimum a maradéka.

Súlyosbítás a Regnum Marianum-ügyben

A Fővárosi Bíróság (FB) pénteken kihirdetett jogerős ítéletében – jelentősen súlyosbítva az elsőfokú döntést –, felfüggesztett szabadságvesztéssel sújtotta azt az öt fiatal, akik másfél éve ledöntötték az 1950-ben lerombolt városligeti Regnum Marianum templom helyén álló fakeresztet. Az elsőfokú bíróság rongálás vétségében állapította meg a vádlottak bűnösségét és 20, illetve 12 napi közérdekű munkát szabott ki. Az FB azonban garázdaság, illetve egyiküknél az önkényuralmi jelkép használatának vétsége miatt is kimondta a vádlottak bűnösségét és négyüket 10 havi, egyiküket pedig 8 havi, 2 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte.

A „Béke poraikra” című könyvben található, az orosházi alvégi temetőben eltemetett hősi halottak adatai

Név	Renfokozat	Születési idő	Anyja neve	Születési hely	Lakhely	Halál ideje	Halál oka	Halál helye	Eltemetés helye	Alakulat
Ábel József	honvéd	1922. 03. 01.	Bíró Erzsébet	Szolnok	–	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	12/III. zlj.
Babinszki Mihály	tizedes	1920. 10. 02.	Szabó Mária	Penc	Penc	1944. 09. 26.	hk-ban elégett	Királyrhegyes	Orosháza	7. rotű 02. ü.
Balogh Béla István	honvéd	1921. 02. 16.	Berke Mária	Orosháza	Orosháza	1944. 10. 06.	szívlövés	Békéscsaba	Orosháza	1. hgvy. zlj.
Berta Bagó József	honvéd	1908. 07. 23.	Berta Bagó Róza	–	–	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	–
Barta Sándor (?)	honvéd	1922. 09. 06.	Kovács Terézia	Nagyvársány	Ilk	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	24. felderítő zlj.
Berta Sándor (?)	ővezető	1922. 09. 06.	Kovács Terézia	–	–	1944. 10. 06.	–	Orosháza	Orosháza	24. felderítő zlj.
Bencsik Lajos	honvéd	1902. 05. 30.	Nagy Zsuzsanna	Nagyszalonta	Nagyszalonta	1944. 10. 06.	géppisztolylövés	Orosháza	Orosháza	19/1. táb. pótzlj.
Berdár József	t. honvéd	1910. 03. 06.	Viza Rozália	Somogyvár	Öreglak	1944. 10. 06.	sérülés	Orosháza	Orosháza	6/II. zlj.
Bistei István	szakaszvezető	1920. 10. 25.	Váci Erzsébet	Gádoros	Gádoros	1944. 10. 06.	sérülés	Orosháza	Orosháza	19/III. táb. pótzlj.
Bondár István	hadifogoly	1895. 02. 22.	Fekete Borbála	Sarkad	Sarkad	1945. 03. 22.	tífusz	Orosháza	Gádoros	hadifogolykórház
Bőza Jenő	t. honvéd	1905. 06. 03.	Pap Éva	Kőröshegy	Kőröshegy	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	6. gyalogezred
Csetnek József	honvéd	1922. 10. 06.	Jóó Erzsébet	Berekibözsörmény	–	1944. 10. 06.	fejlovés	Orosháza	Orosháza	14/II. zlj.
Deme András	honvéd	1913. 10. 01.	Malcinszky Anna	Gercsely	Gercsely	1944. 10. 06.	sérülés	Orosháza	Orosháza	VIII. kp. zlj.
Donauer Gyula	tizedes	1922. 06. 13.	Mátvány Julianna	Nagykanizsa	Orosháza	1943. 03. 04.	repülőbaleset	Orosháza	Orosháza	1. bomb. rep. kik. o.
Fabók János	honvéd	1922. 01. 20.	Kindinger Zsuzsanna	Szentmártonkő	–	1944. 10. 06.	sérülés	Orosháza	Orosháza	5. gk. k. ü. o.
Farkas Dezső	honvéd	1922. 05. 17.	Kállai Rozália	Mezőtúr	Békás	1944. 10. 06.	sérülés	Orosháza	Orosháza	19/II. pótzlj.
Farkas Gyula	honvéd	1914. 04. 13.	Kertész Anna	Szergény	Pápa	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	4/2. zlj.
Farkas János	honvéd	–	–	–	–	1945.	–	Orosháza	Orosháza	–
Fekete János	honvéd	1921. 12. 08.	Szász Mária	Kelence	Kelence	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	24/II. zlj.
Ferenczi Sándor	ővezető	1910. 10. 01.	Imre Eszter	Hajdúhadház	Hajdúhadház	1944. 10. 06.	légitámadás	Orosháza NY	Orosháza	18. k. h. hír. szd.
Fontádó (Forró) István	ővezető	1921. 06. 15.	Molnár Erzsébet	Nagykamarás	Nagykamarás	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	–
Font István	szakaszvezető	1920. 02. 11.	Gáspár Eszter	Soltvadkert	Soltvadkert	1944. 10. 06.	sérülés	Orosháza	Orosháza	12/II. zlj.
Fröhlich Ferenc	hadifogoly	1881. 05. 10.	Kis Mária	Budapest	Budapest III.	1945. 04. 03.	tífusz	Orosháza	Orosháza	hadifogolykórház
Fülöp István	honvéd	–	–	Kolozsvár	Kolozsvár	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	–
Gaszó Mihály	honvéd	1911. 09. 23.	Szebegynszky Mária	Szarvas	Kondoros	1945. 12. 07.	kimerültség	Orosháza	Orosháza	hadifogolykórház
Gégen József	honvéd	1920. 11. 19.	Román Borbála	Kence	Kence	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	–
Gregoretz Henrik	honvéd	1922. 10. 01.	Malán Julianna	Budapest	Budapest III.	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	1. felderítő zlj.
Gyurcsák János	honvéd	1921. 12. 23.	Bara Julianna	Rákospalota	Rákospalota	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	1. felderítő zlj.
Háczky István	csengeri alezr.	1896. 04. 12.	Dervavits Blanka	–	–	1944. 10. 10.	–	Orosháza	Orosháza	–
Hahn Ferenc	hadifogoly	1899. 10. 29.	Hell Terézia	Kisjakabfalva	Kisjakabfalva	1944. 10. 10.	éhhalál	Orosháza	Orosháza	–
Harter Mihály	cső. szakaszv.	1889. 01. 15.	Wolf Julianna	Mezőberény	Mezőberény	1944. 10. 06.	sérülés	Orosháza	Orosháza	–
Héry Dezső	százados	1910. 03. 10.	Durszt Julianna	Rakamaz	–	1944. 10. 07.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	12. táb. pótgtye.
Hetenyi Gyula	honvéd	1905. 06. 15.	Kerepesi Iona	Budapest	Érd	1945. 04. 03.	tífusz	Orosháza	Orosháza	hadifogolykórház
Hódi István	szakaszvezető	1901. 03. 05.	Bakó Borbála	Barabás	Barabás	1945. 03. 25.	tífusz	Orosháza	Orosháza	hadifogolykórház
Holes András	honvéd	–	–	Cserhát	–	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	15. kp. zlj.
Horváth Ferenc	tsz. szakaszv.	1917. 09. 22.	Früss Anna	Geregye	Rum	1944. 10. 07.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	2/III. zlj.
Horváth István	honvéd	1921. 08. 12.	Kobra Anna	Molnári	Muraszterdahely	1944. 09. 26.	telitalálat	Orosháza	Orosháza	7. rotű. o. 2. ü.
Horváth Pál	honvéd	1911.	Hornáth Lujza	–	Eger	1944. 09. 25.	haslövés	Orosháza	Orosháza	14/II. zlj.
Hurik János	honvéd	1912. 04. 04.	Hurik Cecília	Vucskánmező	Vucskánmező	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	23/II. zlj.
Illés János	honvéd	1920. 07. 28.	Bama Erzsébet	Nagyrazvád	Kisgeresd	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	19/II. pótzlj.
Inyira István	honvéd	1906. 04. 25.	Dönyei Mária	Nagybajom	Nagybajom	1944. 10. 06.	sebesülés	Orosháza	Orosháza	–

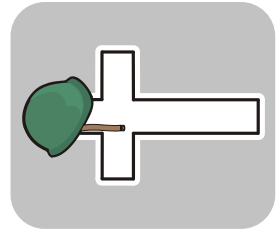
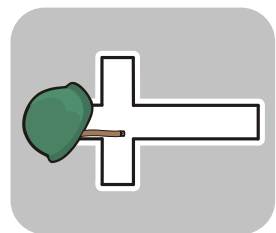
Név	Renfokozat	Születési idő	Anyja neve	Születési hely	Lathely	Halál ideje	Halál oka	Halál helye	Eltemetés helye	Alakulat
Jankó József	hadnagy	1913. 09. 03.	K. Horváth Julianna	Oroszló	Oroszló	1944. 10. 07.	sebesülés	Pusztaszentotnya	Oroszló	VI. fog. von. o.
Járost Pál	törzserőmester	1913. 12. 14.	Turányi Katalin	Mezőberény	Békéscsaba	1944. 10. 06.	géppisztolylövés	Oroszló	Oroszló	-
Juhász János	szakaszvezető	-	-	-	-	-	-	<i>Áttemetés helye:</i> Oroszló	Békéscsaba	-
Juhász József	honvéd	1918. 06. 18.	Hadóhás Rozália	Arad	Békéscsaba	1944. 10. 06.	sebesülés	Oroszló	Oroszló	19/1. pótzlj.
Jurik János	honvéd	1912. 04. 04.	Jurik Cecília Mária	-	-	1944. 10. 06.	sebesülés	Oroszló	Oroszló	23/1. zlj.
K. Orbán Mihály	honvéd	1886.	B. Orbán Rebeka	-	Bihartelep	1945. 03. 27.	tfűsz	Oroszló	Oroszló	hadifoglyokórház
Kabai Ferenc	honvéd	1901. 01. 24.	Ersz Zsófia	Nagyléta	-	1944. 10. 06.	légítámadás	Oroszló NY 8 km	-	6. táb. pótló sűrűoszt.
Kelleti Gyula	doktor t. hgy.	1914. 12. 16.	Kecskés Alojzia	Torockőszentgyörgy	Újpest	1944. 10. 06.	-	Oroszló	Oroszló	14. táb. ü. o.
Kerekes József	honvéd	1913. 07. 09.	Batár Ilona	Zalaegerszeg	-	1944. 10. 06.	-	Oroszló	Oroszló	19/1. pótzlj.
Kisfaludy Árpád	hdp. őrmester	1921. 08. 11.	Hercz Julianna	Zalaegerszeg	Fürje	1944. 09. 26.	-	Királyhegyes	Oroszló	7. rot.ü. o. 2. ü.
Kiss Imre	honvéd	1926. 08. 26.	Kiss Erzsébet	Nagyiván	Kunmadaras	1944. 10. 06.	sebesülés	Oroszló	Oroszló	19/1. pótzlj.
Kiss József	honvéd	1921. 02. 01.	Göbölös Julianna	Sáreges	Sárbogárd	1944. 10. 06.	-	Oroszló	Oroszló	18/II. zlj.
Kiss László	honvéd	1920. 05. 29.	Szeles Mária	-	Csánig	1944. 09. 26.	hk.-ban elégett	Királyhegyes	Oroszló	7. rot.ü. o. 2. ü.
Koncz György	-	-	-	-	-	1944. 10. 06.	-	Oroszló	Oroszló	13/III. zlj. 6. század
Kosztly István	ővezető	1922. 01. 06.	Dohányos Erzsébet	Zemplén	Zemplén	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszló	Oroszló	21/III. zlj.
Kovács István	honvéd	1922. 08. 18.	Erős Márta	Kakucs	Kakucs	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszló	Oroszló	I. felderítő zlj.
Kovács Vince	honvéd	-	-	-	Budapest	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszló	Oroszló	-
Kőszeghy Barnabás	főhadnagy	1920. 02. 19.	Zalán Mária	Budapest	Budapest	1944. 09. 26.	pct. ágyútalálat	Királyhegyes	Oroszló	7. rot.ü. o. 2. ü.
Krán István	-	1915. 10. 22.	Botli Zsófia	Budapest	Budapest	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszló	Oroszló	101/III. zlj.
Lakatos Szívós Imre	honvéd	1926. 10. 15.	Lakatos Zsuzsanna	Szeghalom	Oroszló	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszló	Oroszló	-
Lang József	honvéd	1912.	Hackler Erzsébet	Németújvár	-	1945. 03. 26.	tfűsz	Oroszló	Oroszló	hadifoglyokórház
Lénárt István	ővezető	1920. 08. 12.	Németh Mária	Zalaapáti	Balatonújhely	1944. 10. 02.	pct. ágyútalálat	Földeák	Oroszló	7. rot.ü. o. 3. ü.
Major Ferenc	honvéd	1903. 11. 03.	Bognár Karolin	Salföld	Balatonújhely	1944. 10. 06.	sebesülés	Oroszló	Oroszló	6/II. zlj.
Manga János	honvéd	-	-	-	Oroszló	1941. 04.	sebesülés	Szenttamás	Oroszló	-
Micsinai Mihály	csendőr	1916. 08. 06.	Kovács Mária	Szabadszállás	-	-	-	Oroszló	Oroszló	hadifoglyokórház
Molnár János	szakaszvezető	1924.	Méhes Viktória	Szeged	Szeged	1945. 03. 23.	tfűsz	Oroszló	Oroszló	-
N. Körtöcz János	honvéd	1925.	-	Kevemes	-	1944. 09. 23.	karlóvadás	Oroszló	Oroszló	-
Nagy István	honvéd	1919. 09. 10.	Bodnár Mária	Mezőkövesd	Mezőkövesd	1944. 09. 25.	szívbenulás	Oroszló	Oroszló	14/II. zlj.
Nagy János Antal	tizedes	1921. 04. 10.	Tóth Anna	Sarud	Sarud	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszló NY	Oroszló	20. feid. o. hu. szd.
Nemes Tibor	hdp. őrmester	1921. 07. 14.	Borbély Mária	Petrikeresztúr	-	1944. 10. 06.	sebesülés	Oroszló NY	Oroszló	14/II. zlj.
Németh Ferenc	ővezető	1922. 09. 22.	Róka Erzsébet	Szombathely	Szombathely	1944. 10. 02.	pct. ágyútalálat	Földeák DK 5 km	Oroszló	7. rot.ü. o. 3. ü.
Németh Károly	tizedes	1899. 03. 15.	Kávási Róza	Szabamémeti	Veszprém	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszló	Oroszló	21/II. zlj. 2. század
Nyitra István	honvéd	1906. 04. 25.	Dörnyie Mária	Lajosmizse	Nagybajom	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszló	Oroszló	108. aut. oszl.
Nyitrai István	honvéd	1898. 06. 18.	Pál Verona	Lajosmizse	Nagybajom	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszló	Oroszló	6/III. zlj.
Óvári János	ővezető	1916. 10. 18.	Kecskeméti Viktória	Makó	Sátoraljaújhely	1944. 10. 06.	kiütéssel tfűsz	Oroszló	Oroszló	hadifoglyokórház
P. Nagy Sándor	honvéd	1902. 09. 08.	Srimi Katalin	Makó	Makó	1944. 10. 06.	légítámadás	Oroszló	Oroszló	14/II. zlj.
Pál Tibor	honvéd	1922. 01. 11.	Székovács Anna	Marcháza	Marcháza	1944. 10. 06.	lövés	Oroszló	Oroszló	19/1. zlj.
Pápai János	honvéd	1920. 04. 12.	Jenei Erzsébet	Csomatelek	Csomatelek	1944. 10. 06.	hősi halál	Oroszló	Oroszló	23. gye. törzs.
Papp Mihály	hadifogly	1924. 09. 25.	Fülöp Katalin	Gádoros	Gádoros	1944. 10. 06.	sebesülés	Oroszló	Oroszló	31. honvédi zlj.
Pásztor József	honvéd	-	-	Torony	Torony	1945. 04. 26.	kiütéssel tfűsz	Oroszló	Oroszló	hadifoglyokórház
Peles László	honvéd	1914. 10. 16.	Burgya Flóra	Csomaköz	Szaniszló	1944.	-	Oroszló	Oroszló	19/1. pótzlj.
Pénzes László	honvéd	-	-	-	Győrvar	1944. 10. 06.	sebesülés	Oroszló	Oroszló	-
Pivkó Vilmos	honvéd	1909. 08. 29.	Havár Erzsébet	Vác	Vác	1944. 10. 06.	sebesülés	Oroszló NY	Oroszló	101. vép. ezred
Pósa János József	honvéd	1922. 10. 07.	Pósa Piroška	Szabadka	Pestszentimre	1944. 10. 06.	bombatalálat	Oroszló	Oroszló	101/2. vép. század
Puskás Ernő	honvéd	1906.	Németh Eszter	-	Komárom	1945. 04. 23.	vesegyulladás	Oroszló	Oroszló	-
Puskás Lajos	honvéd	1921. 04. 06.	Nudli Julianna	Somogyuszél	Somogyuszél	1944. 10. 06.	bombatalálat	Oroszló	Oroszló	6/II. zlj.
Rajos Antal	törzserőmester	-	-	-	-	-	-	Oroszló	Oroszló	-
Rosenfeld Dezső	kmsz.	-	Rosenfeld Mária	-	Budapest	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszló	Oroszló	-
Rusz Lajos	honvéd	1901.	Kella Margit	Nagyszalonta	Nagyszalonta	1944. 10. 06.	lövés	Oroszló	Oroszló	-

Név	Renfokozat	Születési idő	Anyja neve	Születési hely	Lakhely	Halál ideje	Halál oka	Halál helye	Eltemetés helye	Alakulat
Schneider Ede	honvéd	1920. 07. 15.	Schneider Ilona	Németboly	Mohács	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	IV. vép. pótlj.
Sebestyén József	honvéd	1914. 01. 01.	-	Kánya	-	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	-
Séta István	honvéd	1914. 09. 13.	Prefek Katalin	Németlad	-	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	-
Sipos László	honvéd	1920.	Sütő Erzsébet	Kapostvár	-	1945. 04. 03.	tífusz	Oroszáza	Oroszáza	hadifoglykórház
Sóder Sándor	honvéd	-	-	-	-	1944.	-	Oroszáza	Oroszáza	-
Stern Imre	honvéd	1895. 01. 17.	Schwarz Eva	Makó	Oroszáza	1944. 11. 15.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	-
Szabados Kálmán	honvéd	1915. 02. 06.	Póta Rozália	Kőtelek	Kőtelek	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	13/III. zlj.
Szabó Antal	honvéd	1920. 05. 13.	Blaskovits Viktória	Budapest	Pestszentlőrinc	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	101. gk. tü. o.
Szabó Géza	tizedes	1919. 01. 23.	Pórel Teréz	Budapest	Révfülpö	1944. 09. 26.	hk.-ban elégett	Királyhegyes	Oroszáza	7. rot.ü. o. 2. ü.
Szabó Gyula	honvéd	-	-	-	-	1944.	-	Oroszáza	Oroszáza	-
Szabó István	honvéd	1921. 03. 10.	Pál Regina	Békéscsámon	Békéscsámon	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	101/II. lgv. tü. o.
Szabó István	honvéd	1910. 06. 10.	Sass Rozália	Lajmizse	Lajmizse	1945. 03. 24.	tífusz	Oroszáza	Oroszáza	hadifoglykórház
Szívós Imre	honvéd	-	-	-	-	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	-
Szomorád Ferenc	tizedes	1920.	Juhász Terézia	Szalmatercs	Szeghalom	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	23. gyalogezred
Szilcs András	honvéd	1925. 01. 05.	Csapó Eszter	Békés	Békécsaba	1945. 05. 11.	tüdőlövés	Oroszáza	Oroszáza	hadifoglykórház
Terend Sándor	ővezető	-	-	-	-	1945. 03. 27.	tífusz	Oroszáza	Oroszáza	-
Tobok János	ővezető	1923.	Hitlinger Zsuzsa	-	Szentmártonkőta	-	sebesülés	Tótkomlós	Oroszáza	-
Tóth Ferenc	honvéd	-	-	-	-	1944.	-	Oroszáza	Oroszáza	-
Vagon Márton	honvéd	1922.	Varga Zsuzsanna	-	-	1944. 09. 23.	hasfővés	Oroszáza	Oroszáza	-
Váradi József	tisz. szakaszv.	1924. 02. 24.	Matók Lida	Mezőhegyes	Vápalóta	1944. 09. 23.	-	Oroszáza	Oroszáza	1. táb. tü. o.
Varga János	-	1919. 08. 04.	Lakatos Proska	Berettyóújfalu	Berettyóújfalu	1944. 10. 07.	gerincelvéés	Oroszáza	Oroszáza	-
Varga József	honvéd	1915. 10. 31.	Nagy Mária	Diósgyőr	Diósgyőr	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	13/III. zlj.
Vasas Lajos István	szakaszvezető	1901. 12. 20.	Erdélyi Erzsébet	Karcag	Karcag	1945. 03. 25.	tífusz	Oroszáza	Oroszáza	hadifoglykórház
Véher János	musz. honvéd	1923. 01. 16.	Fajt Irén	Budapest	Budapest XIII.	1945. 03. 25.	kiütéses tífusz	Oroszáza	Oroszáza	hadifoglykórház
Vasváry Ferenc	honvéd	1918. 09. 16.	Varga Mária	Felsőszentmárton	Felsőszentmárton	1944. 10. 06.	sebesülés	Oroszáza	Oroszáza	23/III. zlj.
Vasvári István	honvéd	1914. 04. 02.	Török Zsófia	Karátfüld	Karátfüld	1945. 04. 02.	kiütéses tífusz	Oroszáza	Oroszáza	hadifoglykórház
Veres András	honvéd	1922. 10. 15.	Soós Viktória	Kiskundorozsma	Kiskundorozsma	1944. 10. 06.	sebesülés	Oroszáza	Oroszáza	5. gk. oszl.
Veres József	ővezető	1914. 04. 19.	Czucz Borbála	Torockószentgyörgy	Torockószentgyörgy	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	19/II. pótlj.
Wéber János	honvéd	1924.	Folt Irén	-	-	1945. 03. 23.	tífusz	Oroszáza	Oroszáza	hadifoglykórház
Zsuroszky Vilmos	-	1921. 09. 19.	Guttman Ida	Kassa	Kassa	1944. 10. 06.	sérülés	Oroszáza	Oroszáza	21/II. táb. pótlj.

A temetőben lévő sírok közül ezek nem találhatóak a „Béke poraikra” című könyvben:

Ancsin Pál	honvéd	1912–1944
K. Orbán Mihály	szakaszvezető	1898–1945
Leniczki Pál	honvéd	1921–1944
Peles György	honvéd	1914–1944

13 fő	ismeretlen honvéd	külön-külön sírban
4 fő	ismeretlen honvéd	egy sírban
2 fő	ismeretlen honvéd	egy sírban
7 fő	ismeretlen honvéd	egy sírban
4 fő	ismeretlen honvéd	egy sírban
1 fő	ismeretlen honvéd	sírja
1 fő	ismeretlen szakaszvezető	sírja
1 fő	ismeretlen őrmester	sírja

Orosháza díszpolgárai 1889–2002

Verasztó Antal legújabb könyvéről

Szűkebb baráti körben ismert volt, az április 24-i városalapítási ünnepi közgyűlésen pedig sokak számára bebizonyosodott, hogy az állandó szellemi készenlétben élő Verasztó Antal már megint kitalált valamit. Ezúttal is egy régen hiányzó könyvet tett le az orosháziak képzeletbeli asztalára.

Öröm kézbe venni az „Orosháza díszpolgárai” című, albumalakú kötetet, s öröm ünnepi lélekkel lapozni és gyönyörködni például Oskó Lajos festő reprezentatív Kossuth-portréjában vagy a kitüntetésekkel ékesített börtörgyáros, Thék Endre tekintélyes alakját nézegetni, közben olvasgatni a kiemelkedő életutakat. Az egyik fotóról a volt múzeumigazgató Nagy Gyula bácsi néz ránk, aki nyolc-tíz éve még itt járt közöttünk, akinek hallgatuk átszellemült okfejtéseit a múzeumból, Orosházáról, az orosháziakról. Élete utolsó szakaszában bekapcsolódott egyháznak életébe is.

A szerző szorgalmasan gyűjtötte a kitüntetettek életpályájának adalékait, értelmezte a társadalmi-gazdasági háttérrel és a jeles személyiségek szerepét. Tartózkodott a minősítésektől, mert tudta, az idő hosszú távon úgyis megőrzi azok emlékét, akiknek a tettei maradandóak.

Településünk képviselő-testület 1889-től 2002-ig 10 díszpolgári címet ítél oda. Kik és mikor kapták ezt a legnagyobb helyi elismerést? Felsoroljuk: *Kossuth Lajos* volt kormányzó (1889), *Thék Endre* bútor- és zongoragyáros (1908), *Dr. Hazay Sternschuss János* békéscsabai főorvos-ezredes (1917), *Dr. Apponyi Albert* gróf, államférfi (1921), *Gömbös Gyula* honvédelmi miniszter (1932). Aztán több mint hat évtizedes szünet után *Nagy Gyula* múzeumigazgató (1994), *Zatykó Sándor* kertész-tanár (posztumusz 1996), *Frank J. Hasenfratz* az orosházi Mezőgép Rt. tulajdonosa (1999), *Sápi Lajos* az orosházi Guardian Hunguard ügyvezető igazgatója (2000), *Rajki László* szobrászművész (2002).

Azon természetesen lehet meditatálni, hogy helyes volt-e a mindenkori vezetés értékítélete, miért éppen az kapta a díszpolgári címet, aki kapta, miért nem arra érdemesebb? A szélesebb orosházi közvélemény különböző helytörténeti kiadványokból Kossuth Lajos és Thék Endre ilyenfajta elismeréséről tudhatott, de vajon ki tartotta eddig számon, hogy dr. Apponyi Albert, Gömbös Gyula vagy dr. Hazay Sternschuss János Orosháza dísz-

polgára? Ez utóbbinak még a megyetörténeti irodalom is alig ismerte a nevét. Verasztó Antal becsületére legyen mondván, eredményesen küzdött meg a portréírás feladatával. Hónapok teltek el levéltári, könyvtári célkutatással, amíg például Sternschuss életéből olyan, bennünket érdeklő apróságokat is fellelt, hogy 1917. október 31-ére – a reformáció 400 éves évfordulójának ünnepére – az Orosházi Evangélikus Egyház Luther-alapjának javára 200 koronás adományt küldött.

Kossuth Lajos díszpolgárságával kapcsolatban a szerző megtalálta a gyulai levéltárban a Veres József lelkészünk által kezdeményezett felhívást. Leírta, hogy másik papunk, Harsányi Sándor közbenjárására Oskó Lajos Párizsban élt orosházi festő elvállalta a Kossuth-olajportré elkészítését 160 forintért, míg Morzsányi József budapesti díszműves 150 forintért alkotta meg a díszoklevelet. A Thék Endréről szóló életrajzában nemcsak azt a teljesen új adalékot tette közzé, hogy Thék nem Budapestben, hanem Balatonfüreden halt meg, hanem szépen emlékezett meg Székács József püspökről és a pesti evangélikus legényegyletről. Győry Vilmosról azt írta Thék, hogy „soha meg nem hálálható jóakarattal járt el velem szemben.” Amint a város mai képviselő-testülete értesült arról, hogy Gömbös Gyula is Orosháza díszpolgára, határozatot hozott és megállapította, Gömbös az adományozást követő életszakaszában méltatlanná vált erre a kitüntető címre. Történelmi tanulmányainkból tudjuk, hogy a még 1936-ban meghalt Gömbös Gyula miniszterelnök szobrát a kommunisták – mint a fasizmus jelképét – 1942-ben felrobbantották.

Így aztán utólag szerencsésnek ítélnék meg, hogy 1932-től 1994-ig nem adták ki Orosházán ezt az elismerést, most az előző korszakot nem kell mérlegre tenni. Legfeljebb az lehet szomorú, hogy a politikán felül álló orosházi országosan is kiemelkedő tudományos, művészi, gazdasági teljesítményeit sem díjazták itthon. (A politika sajnos ma is keményen jelen van a döntésekben, hiszen a Magyarországon minden díjat megkapott, nemzetközileg is elismert Szokolay Sándor zeneszerzőt az utóbbi években többször is leszavazták).

1993-tól szabályozzák azt, hogy a kitüntető cím olyanoknak adható, akik kiemelkedően dolgoztak Orosháza városért, munkásságukkal hozzájárultak a település hírnevének gyarapításához.

Az 1889-től 1932-ig terjedő 43 év alatt öt díszpolgára volt Orosházának, majd 1994–2002-ig szintén öt. Az 1932 előttiak közül egyedül Thék Endre számítható orosházinak, a többiek inkább udvariassági okokból részesültek e díjban. Az 1994 utániak közül Nagy Gyula, Zatykó Sándor, Sápi Lajos, Rajki László orosházi, míg Frank J. Hasenfratz magyar származású, Kanadában élő üzletember, 1999-es adatok szerint 850 fő orosházit foglalkoztat a Mezőgépnél. Azon el lehetne gondolkodni, hogy díszpolgári címmel kell-e kitüntetni olyan munkahe lyterem tőt, akinek nincs különösebb kötődése a városhoz, legalább is valami más rangos díjat kellene kitalálniszámukra.

Tudjuk, hogy a méltatások terjedelme nem fejez ki különbségeket, csak megemlítjük, hogy míg Nagy Gyula és Rajki László három és fél nyomdai oldalt kapott, addig Zatykó Sándor és Sápi Lajos másfelet. Ez mit sem von le Verasztó Antal úttörő munkájának érdeméből, a kötetet jó szívvel ajánlhatjuk minden orosházi polgárnak. A könyv azonban – május 10-i lapzártánkig – még nem került kereskedelmi forgalomba. A nyomdai előkészítést a Grafikai Művek, az egyéb nyomdai munkákat a Kolorprint Kft. végezte.

Verasztó Antal:

Orosháza díszpolgárai 1889–2002

Orosháza, 2002., Városi Önkormányzat, 87 lap, közte 9 egész oldalas portré

Megnyílt a Szent István-könyvhét Budapesten

Tizenkilenc keresztény könyvkiadó összesen 63 újdonságot kínál a hétfőn megnyílt, immár 10. alkalommal megrendezett Szent István könyvhéten, Budapesten, az V. kerületi Ferenciek térén felállított standokon.

A megnyitó ünnepségen az eseményt szervező Szent István Társulat és a Stephanus Alapítvány képviselői elmondták: a szombaton záruló könyvhéten 11 katolikus, 5 szerzetesi és 3 protestáns kiadó kötetei szerepelnek.

A rendezvényen Spányi Antal püspök, az alapítvány kuratóriumának elnöke átadta az évi Stephanus-díjakat. A kulturális elismerést teológiai kategóriában Jakubinyi György, gyulafehérvári érsek, irodalmi kategóriában pedig Molnár Tamás filozófus vehette át. (MTI)

Beszámoló egy kor- és hadtörténeti könyvbemutatóról

A Magyar Kereszténység Ezer Éve

Hungariae Christianae
Millennium

Dr. Kiss A. Sándor, a magnézium biokémiájának professzora, presbiter testvérünk 2002. május 11-én, szakirodalmi munkássága után egy szépirodalmi könyvvel lepett meg bennünket a Petőfi Múvelődési Központban tartott könyvbemutatón. Művének címe: „Osztályfőnök úr, tisztelettel jelentem... – Régi történetek egy középiskola életéből.”

A könyvbemutató a meghívott média és számos közéleti személyiség mellett az 1943-ban érettségizett és még élő öregdiákok, továbbá az elköltözött fiúk családtagjainak jelenlétében volt. A könyv kiadása Orosháza Város Önkormányzata, az Orosfarm Rt. és a Kossuth Lajos Oktatási Intézmény támogatásával valósult meg.

A szerző, mint az Orosházi Magyar Királyi Állami Mezőgazdasági Középiskola, az MGK 1939–1943. évbéli tanulója mutatja be az akkori iskoláját és a diákéletet. Külön figyelmet érdemel a volt tanárok bemutatása (becenévükkel együtt), jellemzésük, és az akkori oktatási és nevelési módszerek ismertetése. Ezeket követi a diákcsínyekről szóló történetek élvezetes leírása. Közülük megemlíttjük az írásbeli érettségitelek finoman mondva „megszerzését”. Ha ez a „manőver” az érettségi után 10 éven belül kitudódik, az az illetők érettségijének visszavonását jelentette volna.

A könyvben az érettségi utáni évekről is kapunk ízelítőt. Így a levanteletről, a tűzkeresztségről, 1944 őszének eseményeiről, a Millenniumi dombról, továbbá az oktatásmai problémáiról is szóla szer-

ző, részben az orosházi periodikák, többek között a Harangszó cikkei nyomán.

Az egész könyvön végigvonul Holecska Gyula osztályfőnök karizmatikus egyénisége, akinek köszönhetően „legendás” osztályának még élő tagjai, 59 év után is évente összegyűlnek baráti találkozóra. Ilyenkor megkoszorúzzák volt osztályfőnökük sírját és a Millenniumi dombot.

A könyv végén sok fénykép és kép szemlélteti az akkori diákéletet és Gyopárost, de az új Szent István-szobrot, a megye és a város címerét, s a régi községi pecsétet is bemutatják.

A sok történet mellett több vers és regényrészlet is helyet kapott. Ezekből ragadtuk ki a következőt: „... küszködünk, bajlódunk. Harc ez az élet. Harc a kenyérért. S örök harc Kelettel, meg Nyugattal... próbálnak fojtogatni. De nem sikerül nekik. Mert minket nem lehet megölni... Mi megmaradunk a »tűzözön« utánis.”

Jóllehet az egész mű nosztalgikus és az alma mater, de különösen a szeretett Holecska Gyula iránti tiszteletből készült (az ő „legendás” osztálya részéről), mégis, tartalmánál fogva, a múlt századeleji iskolai élet bemutatása révén, kor- és helytörténeti dokumentumnak is tekinthető.

A B/5 formátumú, szép, színes borítójú könyv a tótkomlói Yes-Press 2001 Bt. nyomdájában készült, és Orosházán, a Kossuth utcai könyvesboltban kapható.

Gratulálunk az öregdiákok, az öreg gazdászok összefogásához és a szerzőnek aszép munkához!

Erjé

Folytatás a 9. oldalról

jutott eszébe, hogy az egész munkát az Úr Jézusnak ajánlja fel imájában, legyen az, amit Ő akar. Ez történt egy kilátástalan nap tünőn. Elkeseredett bánatát elmondta egy barátjának, aki R. Ákos közgazdással hozta össze. Ő a téma jelentőségét véletlenül(?) azonnal felfogta, s összegyűjtött egy csomó pénzt a kutatásra. A munka ismét elindulhatott. Az Úr Jézusnak való felajánlástól, a Tőle való segítségkérésről alig telt el két nap, már megnyílt a lehetőség a további kutatásra.

Mondhatjuk erre, hogy ez is csak véletlen. Na de, a kutatás kedvező kilátásai, az ima, a barát, a közgazdász egymás utáni kapcsolata, azaz ennyi véletlen egybe-

esése nem lehet véletlen, ez már csoda!

Ha az én szerény kutatási eredményemnél és Hídvégi biztató gyógyszerkísérleteinél a sok „véletlen” kedvező együttjárása nem csoda, akkor mi a csoda? Ezt a hívó ember az isteni sugallat, irányítás, eredményének fogja fel. Istenünk, köszönjük csodálatos segítségedet!

Távol vagy? Augustinus (Szent Ágoston) csodálatos mondata álljon meg egy pillanatra. A nagy katolikus teológus mondta: „Milyen szomorú távol lenni attól, aki mindenütt jelen van.” Isten mindenütt jelen van, és nagyon sokan a mindenütt jelenvaló Istentől mégis távol vannak. S szomorúak. Időnként mesterséges módon igyekeznek nevetetni és kacagtatni önmagukat, de a mámor múltán marad az ürüesség. Pál apostol Athénban, a filozófusok fővárosában is kijelentette: Istenben élünk, mozgunk és vagyunk. De kifelé az Ő szeretetéből? Vagy már távol vagy? Életszomorúságod mutatja: távol vagy. A mennyei atya hívása: tér vissza Hozzá!

„Petőfi és Arany sorsán”

Ecímmel írja Szabó A. Ferenc egyetemi tanár a Magyar Nemzet május 4-ei, szombati számának 7. oldalán: „Ezer nyolcszáznegyvennyolcban jeles költőink éppen úgy negatív kampány következtében veszítettek az első népképviselői országgyűlési választásokon, mint a Fidesz–MDF koalíció. Szabadszálláson, ahol Petőfi indult a mandátumért, az ellenjelölt, a helyi pap fiának hívei azt híresztelték a költőről – ismervén szláv felmenőit –, hogy pánszláv ügynök. Szalontán, Arany pátriájában a nemrég még ismeretlen városi fogalmazó országos irodalmi sikerét nem tudták elviselni a helyi korifeusok, s a leitatott, környékbeli román parasztokat fordították ellene, viszont az őt támogató szalontaiakat csak estefelé engedték volna szavazni, mondván, névsor szerint kell a települések szavazásra jogosult polgárainak az urnához járulni. El is széledtek hívei estére.”

Ennyi az idézet, és elgondolkodtató a történelem. Semmiképpen sem vonható párhuzam az események között, hiszen Petőfi és Arany nem halottak, hanem élnek, sokkal erőteljesebben, mint azok, akik Szabadszálláson, illetve Nagyszalontán a kétséges győzelmet kiügyeskedték maguknak. Minden paralelizmus nél-

kül csak azon töprengtem el: hogyan hihettek a szabadszállásiak, hogy Petőfi Sándor pánszláv ügynök lenne? 1848-ig már nagyon sok jeles verset írt. Vajon ezek a szabadszállásiak ennyire iskolázatlan, tudatlan népség lehetett? Ennyire nem ismerték Petőfi addigi életét, költészetét, szavait, cikkeit? Talán, mert nem volt szabadszállási születésű, vagy ott honos, s ez lehetett a bűne? Nagyon nagy szellemi szégyennek érezném nem felismerni a szellemi nagyságot, csupán pitiáner, múlandó, nevetséges politikai elvek miatt. Egy nemzet nem lehet ellensége önmagának. S mégis képes rá.

Legjobban Arany János esetén csodálkozom el, aki viszont nagyszalontai volt. Jelentéktelen városának hírnevet szerzett, zseniális szelleme ezt a jelentéktelen porfészket felemelte a porból. S mégis, illetve mégsem kellett a helyben született, csak azért, mert irigységből, féltékenységből nem tudták elviselni országos sikerét. Arany János él, s a jelentéktelen nagyszalontaiak már csak történelmi értelemben megsemmisült anonimitásukban adnak kiindulási pontot a szellemi törpeségre a kicsinyesség, a szellemi alóbbrendűség állapota felett.

Nem keresek semmiféle párhuzamot

az egykori és a mostani történések között, mert Petőfi Sándor és Arany János a magyar történelem szellemi életének legcsodálatosabb és tündöklőve ragyogó csillagai. Csupán az ösztökélt megtorpanásra, hogy Petőfi és Arany nem kellett az akkori választóknak. A pillanat fogságában, a gyomor szintjén élők tömegével lehet-e demokráciát gyakorolni? Hogyan függhet össze a demokrácia és a demagógia? Képes-e működni a demokrácia, ha monolitikus benne a demagógia?

A politikai filozófia történetének minden lapja arra tanít, hogy demokráciát csak érett, művelt, írni és olvasni tudó, gondolkodni és mérlegelni képes, iskolázott, információkkal rendelkező személyekkel lehet gyakorolni. A demokrácia a közösségi élet legmagasabb iskolája. 1848-ban Szabadszálláson és Nagyszalontán „Választások” tantárgyból az ott lakók elégtelenre vizsgáztak akkor, amikor – demagóg és aljas kampánynak következtében – a magyar szellemi élet legjelesebbjeit utasították el, nem felismerve saját érdekeiket. A történelem pedig ment tovább. S hogy mennyi szenvedést tartogatott a történelemszörnyeteg jövődönnek nevezett méhében, senki semmi fogalma nem volt akkor, de a hajdani szalontai és szabadszállási választók, és az egykori magyarok unokái, dédunokái megtudhatták a véresen viharzó történelem forgószélszerűen érkezett napjaiban. S jött a jeles 20. század. (rj)

Küldöttségben a kultuszminiszternél

Orosházán csak a 20-as évek után létesített az orosházi evangélikus egyház gimnáziumot. Úgy emlékszem, neve Orosházi Evangélikus Gimnázium volt. De a gimnázium nyilvános jellegét és jogát az akkori katolikus miniszter – ki tudja, talán egyházi rivalitásból – hosszú éveken keresztül vonakodott megadni. Ezért – mint végzős gimnazistáknak – Szarvason kellett érettségizniük, ami azon túl, hogy fárasztó és nagyon töredezmes, értelmetlen is volt. Végül is küldöttséget szerveztek Beliczay Miklós Békés vármegye főispánjának vezetésével, hogy az akkori – ha nem tévedek – Szi-nyei Merse Jenő kultuszminisztertől a gimnázium nyilvános jogát kérje. Ennek a küldöttségnek tagja volt még Csizmadia András orosházi képviselő, Göndös József az Orosházi Kisbirtokos Szövetség elnöke, Gubica Sándor az Orosházi Ipartestület elnöke és én, mint az Orosházi Gazda Ifjak Egyesületének elnöke. A küldöttség találkozója a miniszteri titkár hivatalába szólt, délelőtt 9 órára. Mi ketten, Gubica Sándorral az éjjeli vonattal utaztunk fel Pestre. A vonat korán érkezett be, de már szállodában szobát bérbé venni

értelmetlen lett volna. Így Gubica Sándorral mi kicsit az állomás büféjében időztünk, majd szép nyári reggeli sétával töltöttük az időt a találkozóig.

A találkozás a miniszteri titkár szobájában, a megbeszélés módon megtörtént. Nekem ekkor feltűnt, hogy a miniszter úr igen megvárakoztat bennünket. Várakozás közben Csizmadia képviselő magához int és mondja „Öcsém, ha szólni akarsz a miniszterhez, tudnod kell, hogy Nagyméltóságú megszólítás illeti meg.” Bár tudtam, de illedelmesen megköszöntem a tanácsot.

Végül is, egyszer csak jött hozzánk a miniszter titkára egy bizonyos fokú hajlongással, és közölte, hogy őméltósága várja a küldöttséget, fáradjunk be. Beliczay Miklós főispán bemutatott bennünket és ismertette jövetelelünk célját. Őszintén szólva, a miniszter személyét illetően én más egyéniséget vártam akkor, de végül el tudtam fogadni, hogy kultúrtudóssal kerültünk össze, akinek a kiválasztásánál ez volt a döntő szempont. Nekem a felső vezetőkről akkor emberi eszményképem Beliczay Miklós főispán volt. Szép szál, kedves mosolyú, széles látókörű, re-

alista szemléletű ember, szép kis fekete bajusszal. Aki mellel még a paraszt lelki világát ismeri.

Akkor, a miniszternél való jelenlétünk során éreztem, vagy legalább is feltételeztem, hogy mint a küldöttség tagjának, illel nekem is kérni a miniszter úr őméltóságát, mégpedig az orosházi paraszt gyermekek – vagyis a parasztság érdekében. Ekkor még nem igen vett rajtam erőt lámpaláz és a mondandómra a miniszter figyelmével elégedett voltam. A miniszter válaszában azzal érvelt, hogy érti a kérésünket, amikor az Orosházi Evangélikus Gimnáziumnak teljes nyilvános jogát kérjük, de azon kell, hogy mi is elgondolkozzunk, hogy a gimnáziumi érettségi megszerzése után a paraszt fiatalok nem mennek vissza az ekaszarvához.

Ezt az epizódot azért kívántam megörökíteni, mert ezzel is bizonyítani lehet az akkori legfelsőbb körök kultúrszemléletét a magyar parasztság irányában.

Végül a gimnázium megkapta a nyilvános gimnáziumi iskola jogát, és gyönyörűen ívelt felfelé, megsokszorozva az akkori diáklétszámot.

Részlet Györgyi Lajos visszaemlékezéseiből.

Az otthon hétköznapijai

A lakók és a munkatársak nevében köszönettel tartozunk a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálatnak és az Orosházi Evangélikus Egyházközösségnek, hogy 9 család számára átmeneti biztonságot, lakhatási lehetőséget tud nyújtani 6 vagy 9 hónapig intézményünkben.

Ezek az egyedülálló szülők sokszor zaklatottan érkeznek, mert egyik napról a másikra el kell hagyniuk megszokott környezetüket, otthonukat, szüleiket, családtagjaikat és barátaikat. Itt állnak árván, tehetetlenül, ismerősök, munkahely nélkül. A gyermekek szemeriadtt, aszülőké meg szomorú, karikás. Valaki sírva fakad, amikor meglátja a szobáikat berendezve, amelyből hiányoznak személyes tárgyaik. Hiába új az ágy, a szőnyeg: a falak ridegek. A gyerekek tanácsalansága leolvasható az arcokról: „Mi történt velünk? Jó lesz így nekünk? Hová kerülünk? Idegen nénik, bácsik vesznek körül, szólnak, kérdeznek. Most nincs kedvem válaszolni! Hagyjanak békén! Most nem akarok megszólalni. A játékaim is otthon maradtak. Az a jó, hogy három autót a zsebembe tudtam dugni.” Majd be-

csukódik a szobaajtó, a nénik, bácsik kint maradnak, anyu pedig leül és sír. „Tudjátok, ez lesz az új otthonunk. Apukátok rossz volt hozzánk, gyakran kiabált, bántalmazott, fenyegetett bennünket. Ha nem jövünk el, nagyobb baj lett volna. Itt vagytok és szeretjük egymást. Most új életet próbálunk kezdeni.”

A következő napokban a gyerekek új iskolában folytatják tanulmányaikat, új baráti szálak szövődnek, s beilleszkednek a mindennapi életbe. A szülők munkahelyet keresnek. Nagy nehézséget jelent az, hogy városunkban kevés a munkalehetőség, hiszen a munkaadók szakképzett embereket vesznek fel. Az ideérkezett családok felnőtt tagjai már vagy dolgoztak, vagy GYES-en voltak és nem szakképzettek, vagy olyan szakképzettséggel rendelkeznek, amellyel nem tudnak elhelyezkedni. Gondot jelent még a két-három műszakos munkabeosztás, mert a gyerekek felügyelet nélkül nem tartózkodhatnak, és az itt élők zöme csonka család. Jelenleg 6 család (23 fő, ebből 16 gyerek) él az intézményünkben. A szülők összetartanak, segítik egymást,

gyakran vállalják azt, hogy vigyáznak egymás gyerekeire.

Köszönjük az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium, illetve a 3. sz. Általános Iskola vezetésének és tantestületének, a Hajnal óvoda és a bölcsőde minden dolgozójának, hogy az év közben érkezett gyerekeket befogadták, türelemmel, megértéssel segítették a közösségbe beilleszkedni, a szülők nagy örömeire és megnyugvására.

Nagy segítséget kaptunk Keveházi Mártától, aki a gyerekek szabadidejének hasznos eltöltésében és az alsó tagozatos gyerekek korrepetálásában önkéntesként, saját szabadidejét feláldozva tevékenykedik, immár két hónapja.

A lakókérdeklődéssel várták „A Nagy Találkozás” keretében vetített „Jézus élete” című filmet, amelyet mind a 23-an megnéztek és megvitattak.

Köszönjük a gyülekezet adományait (bögre, tányér, edény, játék), amelyeket ezután is szeretettel várunk. Az intézmény nevében:

Dr. Molnár Mihályné

Richárd atya látogatása

I skolánkba egy igen-igen rég, 10 éve tervezett, várt találkozóra került sor 2002. május 8-án.

Vendégünk volt Korzenszky Richárd, a tihanyi Bencés Apátság perjele, aki a rendszerváltás előtt (1979-től 1989-ig) a Pannonhalmi Bencés Gimnázium igazgatójaként teljesített szolgálatot. Ezután az Oktatási Minisztérium államtitkáraként az egyházügyek, az egyházi iskolák szervezése lett a fő feladata. Így került annak idején hivatalos kapcsolatba a mi iskolánkkal is.

Itteni programja intézményünk megtekintésével kezdődött. Ezt követően baráti beszélgetést folytatott iskolánk és egyházunk vezetőivel. Ebéd után előadást tartott nevelőtestületünknek, melyen lelkészeink is részt vettek. Előadása rendkívül sok témát érintő, színesen gazdag volt, bölcsességgel, érzellemmel, szeretettel, s humorral fűszerezve.

Néhány témát, példát idézek a mindannyiunkra szuggesztív hatással lévő „elbeszéléseiből”. Feltette a kérdést: „Mire neveljük a gyermeket?” Meg is válaszolta: „Életre, azaz boldogságra. Ugyanis a tudás nem elég, hiszen a tudás nem egyenlő az élni tudással.” Rámutatott, hogy Isten az embert kultúrateremtő

lénynek helyezte a világba, olyannak, aki alakítani képes a világot, a környezetét, de belőle kiszakadni nem képes, mivel önmaga is része a világnak, ugyanakkor önmaga meghaladására képes. Rólunk, pedagógusokról is beszélt: „A pedagógus olyan ember, aki egész életében feszültségben és harmóniára törekvésben önmagával, a többi emberrel, a környező világgal.” Richárd atya előadását színesebbé tette a sok-sok bibliai és irodalmi idézet, valamint életéből, korábbi munkájából felidézett szomorú és boldog emlékei.

A találkozó befejezéséként beszélgetés alakult ki, s megismerkedhettünk csodálatos könyveivel is: *Keresztút*, *Páternoszter* (Feljegyzések a minisztériumból 1992–1994), *Szünet nélkül* (Egyházzól, iskoláról).

Távzásakor ígéretet tett arra, hogy a jövőben még visszatér közénk. Ezt az ígéretét hamarosan be is váltja. Örömeinkre-felkérésünket elfogadva – ígért, és a Nyári Országos Evangélikus Pedagógus Konferenciát előadásával, szolgálatával gazdagítja majd.

Csomor Józsefné

magyar nyelvi munkaközösség-vezető

Évkönyv

A z Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium Isten iránti hálával és örömmel értesíti a gyülekezet tagjait, hogy 2002. május végén megjelenteti az intézmény évkönyvét abból a jeles alkalomból, hogy 1992-ben, azaz 10 évvel ezelőtt indult újra az egyházi oktatás-nevelés Orosházán.

A könyvhöz ajánlást D. Dr. Harmati Béla püspök úr, elöszót pedig Ribár János esperes úr írt.

Az első részben szép visszaemlékezéseket olvashatunk az első egyházi osztályok megszervezéséről és indításáról. A kezdetekről ír Győri Gábor lelkész úr, Pintér János esperes úr, Musztafáné Horváth Györgyi és Maczkó Lászlóné tanfőnök, valamint Jantos Istvánné igazgatónő.

A következő fejezetek bepillantást nyújtanak a nevelői és diákközösség életébe, tartalmazzák a nevelők és tanulók névsorát, a kiemelkedő versenyeredményeket, diák munkákat és a gyülekezet néhány tagjának írását.

Szeretettel ajánljuk evangélikus egyházközösségünk tagjainak iskolánk évkönyvét, ami a megjelenés után a templomban is megvásárolható.

Pöcegödör

Kedves ismerősömet igyekeztem meglátogatni, végre nem kórházban, hanem újra otthonában. Csodálatos meleg idő volt, sétálni sem árt olykor, úgyhogy autó helyett gyalog mentem. Közepes méretű fotelt lassan már kitöltő alakoknak nem tesz rosszat egy kis séta oda és vissza. Ritkán élek ezzel a lehetőséggel, mert „rohanás e kornak átka”, ahogy azt Jevtusenko halhatatlan versében oly’ szépen leírta. Most az egyszer megengedtem magamnak, hogy ne rohanás, hanem tempós séta legyen a ritmusom a célíg és vissza. Az autóból sok minden nem tűnik fel.

A nem megnevezendő utca egyik részén, egy telefonfülke közelében megdöbentett a járda rémes állapota. Anyuka kisgyermekét tolt a kiskerekű gyermekocsiban, szegény gyermek majdnem kiesett az üléséből, annyira ugráltatta a tönkrement járda. Felrázott állapotba kerülhetett a szerencsétlen, mert a szakasz végén éktelenül el kezdett bőgni. Vagy szeretett volna visszafordulni? Végre volt valami élménye: elővételezhetette, hogy rázós az élet.

De mindezt nem is lenne érdemes leírni, ilyen a járda és kész, akinek nem tesszik, ne járjon rajta – olvastam be saját magamnak, és bekerültem a modernnek mondott betonsiló házak közé, hogy végre zöldtet lássak, a természet itt felejtett részét. Sokan lakhatnak a környéken, de polgári vagy civil összefogásnak semmi nyoma. A fű nagy, már csúf, gazos terület benyomását kelti. Így a modernkedő házak között a súlyos elhanyagoltság állapota látható, nincs senki, aki összefogna (pl. civilek a környezetért), hogy kulturáltabb legyen az otthonnak tartott lakás környezete, hogy büszkének lehessünk rendezett világunkra. Mert nem kellene mindig az úgynevezett hivatalos szervekre várni, nekünk magunknak is lehetne tenni (hivatalos szervezés nélkül is) azért a területért, ahol lakunk. Újra beolvastam magamnak: mi közöd hozzá, nekik így jó és kész. Láttam jó néhány kocsmát a közelben, egyik sem volt üres, a beszéd is hangosan ömlött az utcára.

De mindezt nem lenne érdemes leírni, így van és kész, lényege az igénytelenség. A segélyre várók igénytelensége – pedig a segélyre váró egyre szegényebb lesz, hiszen a segélynek a hozadéka egyenlő a nullával. A segély csak kiüriti az államkasszát, s a szegények száma egyre jobban növekszik, aztán végül nem lesz kitől segélyt kérni. De még ezt sem lenne érdemes leírni, ez egy teljesen világos köz-

gazdasági képlet – aki nem érti meg, veszen magára –, nem lehet vele mit tenni. Csak a kreatív, a valamit tenni akaró, a fantáziáját szabadon engedő embernek van jövője, mert nem segélyre vár, hanem teremteni akar. Természetesen kivételek azok, akiknek az egészségi állapota már nem teszi lehetővé a munkát.

Ezeket elgondolkodva értem el egy rettentően szakadozott dróthálóval bekerített beton játszótérhez. Négy gyerek focizott. Illetve csak rugdosták a labdát, labdakezelési képességet egyiknél sem lehetett felfedezni, csak belebikáztak a jobb sorsra érdemes labdába, ment amerre ment. Még ez sem lenne baj. A labdakezelés azonnal elárulja, van-e valakinek érzelme a focihoz vagy nincs. Az se baj, ha nincs. A labda mindig vonzza a tekintetet, valaha én is szívesen kergettem a bőrt. Nem is a látvány volt visszataszító. Mert ha valaki tehetségtelen focista, de mégis szereti ezt az elfoglaltságot, tegye, hiszen jót tesz a sport. Nem, nem a látvány volt taszító.

A beszéd. Talán nem is nevezhető beszédnek az, amit ott kb. 2-3 percig, elhaladtomban hallottam. Harsogó káromkodás volt, a legmocskosabb szavakkal. Egymás édesanyját emlegették egy ősi foglalkozás jelzős formájával, de mindegyik mindegyikét és nagyon sokszor. Egymást szünet nélkül nem kellemes szagú mellékterméknek titulálták, és közben állítólag játszottak – 12-14 évesek lehetek. Mocskok, trágár, útszéli, durva szavak – lelket undorító. Egy hölgy sétált arrafelé kutyával, és hallgatta őket, majd meglepődve nézett rám, mintha ő sem értené az egészet. Ők pedig ontották magukból a mocskot, trágárságot, és bűzös volt köröttük minden, mint egy pöcegödör. Igen, mint egy pöcegödör. Valaha igyekeztek az emberek ezt a furcsa, de szükséges képződményt a lakóhely vagy a lakás tisztességesebbnek szánt részétől messzebb telepíteni. Mert nem jó pöcegödör közelében élni. Szellemi pöcegödör közelében sem.

Megbántam, hogy sétáltam. Akkor már – hazafelé tartva – végleg elment a kedvem a sétától, amikor a hirtelen tavaszi hőségtől felmeztelenre vetkőzött fiatalok kukában turkáló férfit pécézték ki maguknak. Az illető két nagy nejrontás-kában cipelte az asznapi szerzeményeket, hazafelé bandukolva. Megállt a következő szeméttartónál is, valamit talált benne, és gondosan bele tette a kisebbik táskába. A felmeztelenre vetkőzött, jó cuccokat földre dobó fiatalok rendkívül jól mulat-

tak a szerencsétlen, kb. 30 év körüli férfin. Megjegyzéseket tettek rá, s valami vicce készültek ellene. Meleg volt, lusták voltak. Végül nem történt semmi, csak az embertelenség tombolt az ifjú lelkekben – mert szabadság van, mert nagyon nagy szabadság van, mert mindent szabad. Liberálsan mindent szabad. Pöcegödör.

Valaminek történnie kellene a lelkekben! Az emberi lelkekben, mert egyre embertelenebb lesz minden. Nem is az érdekel igazán, hogy ki ölte meg Simon Tibort, a nagyszerű labdarúgót, de az nagyon, hogy abban az emberben – vagy emberekben – milyen lélek lakik? Annak vagy azoknak milyen a lelkük? Mi van a lelkükben? Csak nem pöcegödör?

Egyházak a drogok ellen

A legvallástalanabb országok a legfertőzöttebbek

Békés megyében is szilárd elhatározása az egyházaknak, hogy minden megengedhető módon küzdjenek a drogok ellen, ezért is volt nagyon érdekes az, hogy február végén a Parlamentben is sor került egy ilyen tanácskozásra.

A történelmi egyházak vezetői közös nyilatkozatban szögezték le: egyetértenek a parlament által 2000-ben ellenszavazat nélkül elfogadott nemzeti kábítószer-ellenes stratégia célkitűzéseivel, és a megvalósításban is részt vállalnak.

Az egyházi vezetők által aláírt, „Válaszd az életet!” című dokumentumot azon a konferencián ismertették, amelyen az ifjúsági tárca, valamint a Nemzeti Drogmegelőzési Intézet meghívására egyházi vezetők és szakemberek tanácskoztak. A dokumentum aláírói azt kérik, hogy központi források biztosításával az állam segítse a fontos társadalmi célokat vállaló szervezetek fejlődését.

Megdöbbenő és figyelmeztető kell, hogy legyen mindenkinek, ami a címben is erőteljesen elénk kerül: a legvallástalanabb országok a legfertőzöttebbek droggal, kábítószerrel. S ehhez már csak azt lehet és kell hozzátenni, hogy azok a fiatalok, akiknek szívében ott él az élő Krisztusba vetett hit, azok nem lesznek e halálos szenvedélynek a rabjai!

(Forr.: Magyar Nemzet, 2002. 02. 21., 2. o.)

Konfirmandustáborban jártunk

2002. április 27-e és május 1-je között Csömörön voltunk. A 36 konfirmandus és a 6 felnőtt nevében bátran mondhatom: szép, értékes és örömteli napokat tudhatunk magunk mögött.

A dombos-erdős területen, Budapest alatt fekvő kis település ideális körülményeket biztosított a fiatalok, illetve egy testi és lelki frissítést szolgáló hét számára. Vasárnap megismerkedhettünk a csömöri evangélikus gyülekezet hagyománytisztelő életével és istentiszteleti sajátosságaival, és együtt voltunk Pest-szentlőrincen, a zenei találkozón.

A kétszintes gyülekezeti ifjúsági házban három 12 fős csoport található otthonra. Közös beszélgetéseink és áhítataink színhelye egyben az ebédlőnk is volt. Ebben a nagyteremben a gyermek isten-

tiszteletekre gyülekeznek össze hetente az ottaniak. Délelőtti témánk a tanítvány-ság volt, a kiscsoportokban szóltunk Péterről, Mária Magdalénáról és megismerkedhettünk Jánossal is. Minden este bibliaismeretei vetélkedőn mérhették össze tudásukat a konfirmandusok: templom-építő Ezsdrás került így közelebb hozzánk.

A reggeli áhítatok az Útmutató igéi alapján hangoztak el, míg az estiek Zákéus történetére épültek. A záró istentiszteletre minden csoport írt egy hálaadó imádságot, melyet fel is olvastak a Mi-atyánk előtt. A végén egy, erre az alkalomra készített igé- és lapotkapott mindenki, hogy emlékezzen ennek a hétnek az áldásaira, vagy figyelmeztető szavaira.

A jó időben kirándulásokat tettünk:

lesétáltunk a közeli horgásztóhoz és a patakhoz is. Természetesen voltak nagy, csoportos játékok, mint például a számháború, de lehetett pingpongozni is. Az utolsó este bátorságpróbára kellett indulni a 3 főből álló csapatoknak, melyen hősiességen helytálltak.

A következő szombaton látszott a fiatalokon, valóban lakva ismerjük meg egymást. Most már többet tudtak egymásról, közelebb álltak egymáshoz. De közelebb kerülhettek az Úr Jézushoz is ennek az intenzív hétnek a segítségével.

Köszönet azért, hogy a felnőttek szabaddíjüket áldozták fel és szabadságot adták ezekért a napokért! Köszönet Petrikné Dános Máriának, Petrik Andreának, Csehi Józsefnek, Györgyi Istvánnak, Károlyfalvi Zsoltnak és Lázár Péternek!

SÁMUEL híradó

Kedves Gyerekek!

Pünkösöd után (és egész nyáron) várunk benneteket a gyermek istentiszteletre! A következő hetekben a Biblia növényeiről és természetesen a velük kapcsolatban álló bibliai alakokról fogunk többet megtudni. Azok a „Sámuelek” pedig, akik ebben az évben szorgalmasan, kitartóan jártak vasárnaponként, június 1-jén tehetnek egy kirándulást a közelbe. Az úti cél most még meglepetés! Tehát továbbra is várunk benneteket, minden vasárnap 9 órakor a Györy-terembe.

Lázárné Skorka Katalin

Szívem csendben az Úrra figyel

Ez a számunkra nagyon kedves ének is felhangzik majd pünkösdhétfőn templomunkban, az óvodai évszázó ünnepélyen.

Közeledik az évvége és egy kicsit már mindannyian fáradtak vagyunk. Egyre több türelemre, szeretetre van szükségünk egymás iránt.

Megérkezett, kiteljesedett a tavasz, a kicsik már csak arra várnak, hogy minél több időt a szabadban tölthessenek. A kinti játéklehetőségek, az illatozó virágok, a selymes fű mindenkit vonz. Ilyenkor igyekszünk is a lehető legtöbb időt a szabadban tölteni.

Az óvodai évszázó alkalom és a ballagás azt jelenti, hogy ezen az ünnepi délelőttön a sok játék, vidámság, örömteli együttlét után megállunk, elcsendesedünk – valóságosan és lélekben is, egy rövid időre. A szülőkkel a gyülekezettel együtt hálaadó énekkel, imádsággal gondolunk az eltelt tanévre, hálát adva mindazért amit ebben a tanévben Urunktól kaptunk, s azért, hogy az Úr Jézus oltalmában élhettünk.

Ezen a délelőttön igyekszünk számot adni arról, hogy mit is végeztünk az elmúlt hónapok alatt, mennyi mindent tanultak, mennyit fejlődtek gyermekeink. A közös éneklés, verselés, a mozgásos, ritmikus játékok bemutatása mellett alkalmunk nyílik arra is, hogy elcsendesed-

jünk, és imádságban vigyük hálaadásunkat a szülőkkel, a gyermekekkel és a gyülekezettel együtt Teremtőnk elé. Nagy ajándék számunkra, hogy az imádságban való kérés, hálaadás óvodásaink életének természetes része.

Meggyőződésünk és reménységünk, hogy óvodánk, városunk, de egész nemzetünk további sorsának alakulása függ attól, hogy egyre többször lehetünk együtt ezeken a lélekerősítő, lélekemelő alkalmakon.

Szép és eredményes év végére érkezünk. Várakozásunkon felül ajándékozott meg Urunk a további szolgálat lehetőségével, hiszen ősszel kétszer annyi gyermek kezd meg az egyházi óvodába járást, mint ahányan iskolába mennek tőlünk. Hálátelt szívvel, boldog örömmel köszönjük meg Urunknak, hogy városunkban szükség van az egyházi óvodai nevelésre, és ezt egyre több fiatal szülő is így gondolja, hiszen sokan választják az evangélikus óvodát gyermekük számára.

Kívánom, hogy Isten adjon mindannyiunknak erőt ahhoz, hogy hűségesen kövessük Őt a mindennapokban. Látjuk és érezzük: „Az Úr szeretetével tele van a Föld.” [Zsolt 33,5]

Révészné Tóth Erzsébet
óvodavezető

ADOMÁNYOK AZ „OROSHÁZI HARANGSZÓ” ÚJSÁGRA

2002. március 19.–2002. május 11.

Megyik Lajosné	2000 Ft
Czikora Emília	1000 Ft
Gyöngyösi Katalin	500 Ft
Györgyi István és neje	2000 Ft
Dr. Kocsondi Györgyné	1000 Ft
Gyöngyösi Károly	500 Ft
Szikora József	1000 Ft
Németh Ferencné	1000 Ft
Gyarmati József	1000 Ft
Németh Lászlóné	1000 Ft
Gombás Imréné	1000 Ft
Marosvári Istvánné	500 Ft
Dr. Gulyás Mihályné	2000 Ft
Bánki H. Jolán	1000 Ft
Rédai Ilona	1000 Ft
Vidovenyecz Pálné	1000 Ft
Tóth Lajos	1000 Ft
Tarsoly Lászlóné	1000 Ft
Deák Ferencné	1000 Ft
Török Sándor (Franciaország)	5000 Ft
Pusztai Ádám (Budapest)	5000 Ft
Károlyfalvi József és neje	1000 Ft
Tóth Sándorné	1000 Ft
Csizmadia István és neje	1000 Ft
Név nélkül, de Istennél tudva lévő 4 testvértől	7000 Ft

KÖSZÖNJÜK! ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN AZ ADAKOZÓKON!

Gyülekezeti alkalmainkat nyáron is megtartjuk

Minden vasárnap 9 órakor gyermek istentisztelet, 10-kor és este 18-kor istentisztelet.

Minden kedden és pénteken reggel 8-kor áhítat a gyülekezeti teremben.

Minden csütörtökön 18 órai kezdettel istentisztelet, utána beszélgetés és közös imádság.

Minden kedden és csütörtökön 14 és 18 óra között a Fénysugár Klub tagjainak találkozója.

Minden szombat 16.30-tól a tizenéves ifjúság alkalma van.

„... a kedvező alkalmakat jól használjátok fel.” [Kol 4,5b] „Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak.” [Ef 5,15–16] „Kihhasználva az alkalmas időt”... ennek hagyományos fordítása 1541 óta: áron is megvegyétek az alkalmat. Ez a fordítás a latin szöveghez igazodik (Kol 4,5). Hívogatásunkkal „az áron is megvegyétek az alkalmat” kijelentést szeretnénk aláhúzni, hogy mennyire életbevágóan, mi több, örökéletbe-vágóan fontosak az igei alkalmak. Fontosak, mert a hirdetett igéből lesz meghallott ige. A meghallott ige kezd működni az életünkben és formál minket „belső lelkiképpen.”

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELÉSEK (3 éven aluli gyermekek)

Fülöp Csaba és Holeccka Szilvia leánya
ESZTER 2002. március 31.

Hajdú Endre és Nagy Judit leánya
LEILA 2002. március 31.

Gyömrei Bálint és Iványi Katalin fia
ÁDÁM 2002. április 14.

Hanzely Pál és Pusztai Magdolna leánya
DÓRA MAGDOLNA 2002. április 21.

Tóth István és Szilasi Valéria leánya
BOGLÁRKA KATINKA 2002. április 28.

**ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN
ÉS CSALÁDJUKON!**

HÁZASSÁGKÖTÉS

Skorka Katalin és Lázár Péter Pál Kondoroson kötöttek házasságot, 2002. április 6-án.

**ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ŐKET ÉLETÚTJUKON
ÉS SEGÍTSEN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!**

TEMETÉSEK (2002. március 19.–2002. május 11.)

Soós Tibor György (88) · Ökrös Mihály (56) · Domoki Sándor (95) · Horváth Mihályné (Bencsik Teréz 68) · Kornya Mihályné (Horváth Mária 81) · Gombkötő Lajos (94) · Oskó Lajosné (Szalai Etelka 94) · Sonkoly Pál (61) · Bokor Andrásné (Miszlai Etelka 95) · Szegedi Józsefné (Holeccka Etelka 89) · id. Boros István (72) · Dénes Erzsébet (77) · Rucz Mihályné (Árvai Ilona 80) · Sitkei Jánosné (Kérdő Ida 71) · Dr. Supkégel Emilné (Szita Magdolna 72) · Németh Antalné (Verasztó Julianna 97) · Lichtenstein Mihályné (Gabnai Rozália 85) · Laduver Pál (78) · Szilágyi József (60)

**A VILÁG PEDIG ELMÚLIK [...] DE AKI AZ ISTEN
AKARATÁT CSELEKSZI, MEGMARAD ÖRÖKKÉ.
[1Jn 2,17]**

Megszűnik?

Lehet, hogy megszűnik a Harangszó újság. 1994 óta minden esztendőben 4-5 alkalommal jelent meg az egyházközség időszaki lapja, immár 9. évfolyamában jár. A lap olvasottságáról sok visszajelzést kaptunk vidékről, a máshol élőkötől, de szinte alig érkezik reakció az itthoniaktól. A szerkesztő meglepődve érzékeli ezt, és miatta olyan lehangoló érzés alakult ki benne, mintha helyben teljesen visszhangtalan lenne a Harangszó újság. Az világos, hogy a gyülekezeti étellel kapcsolatos információk szükségesek a gyülekezet építése miatt, de kérdésessé vált, hogy a komolyabb tartalmú írásokra szükség van-e egyáltalán? Talán másféle információs formát kellene kitalálni? Például egy időnkénti körlevél az alkalmakról...

A szerkesztő: R. J.

Orosházi
HARANGSZÓ

Kiadja: az Orosházi Evangélikus Egyházközség (5900 Orosháza, Thék E. u. 2.) · **Felelős kiadó:** Ribár János lelkész, esperes és Koszorús Oszkár egyházmegyei felügyelő · **Tördelőszerkesztő:** Szatmári László · **Nyomatás:** Iniciale Bt., Orosháza